

На основу члана 56. Статута Града Ниша ("Службени лист Града Ниша", број 88/2008), члана 72. Пословника о раду Градског већа Града Ниша ("Службени лист Града Ниша" број 1/2013) и члана 12. Правилника о поступку припреме, израде и доставе материјала ("Службени лист Града Ниша", број 125/2008),

Градско веће Града Ниша, на седници од 27.01.2014. године, доноси

РЕШЕЊЕ

I Утврђује се Предлог решења о давању сагласности на Годишњи Програм рада и план финансијског пословања Центра за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ментално ометених у развоју „Мара“ Ниш за 2014. годину

II Предлог решења о давању сагласности на Годишњи Програм рада и план финансијског пословања Центра за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ментално ометених у развоју „Мара“ Ниш за 2014. годину доставља се председнику Скупштине Града ради увршћивања у дневни ред седнице Скупштине Града.

III За представнике предлагача по овом предлогу на седници Скупштине Града Ниша одређују се Мирјана Поповић, начелница Управе за дечију, социјалну и примарну здравствену заштиту и Милош Ранђеловић, директор Центра за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ментално ометених у развоју „Мара“ Ниш.

Број: 128-22/2014-03
У Нишу, 27.01.2014. године

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА НИША

ПРЕДСЕДНИК

Проф. др Зоран Перишић

На основу члана 37 Статута града Ниша ("Службени лист града Ниша", бр.88/08) о члана 15 Одлуке о оснивању Установе за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ментално ометених у развоју «Мара » Ниш («Службени лист Града Ниша» бр. 12/94, 8/2009 и 94/2010)

Скупштина Града Ниша, на седници одржаној дана _____ . године, доноси

Р Е Ш Е Њ Е

I ДАЈЕ СЕ САГЛАСНОСТ на Годишњи програм рада и План финансијског пословања Центра за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ментално ометених у развоју "Мара" Ниш за 2014. годину, усвојен Одлукама Управног одбора Центра, број 444/1 од 28.11.2013.године и број 24 од 23.01.2014.године .

II Решење о доставити : Центру за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ментално ометених у развоју "Мара" Ниш, Управи за дечију, социјалну и примарну здравствену заштиту и Управи за финансије, изворне приходе локалне самоуправе и јавне набавке.

Број: _____

У Нишу, _____ . године

СКУПШТИНА ГРАДА НИША

ПРЕДСЕДНИК
Проф.др Миле Илић

О б р а з л о ж е њ е

На седници одржаној 23. 01. 2014. године Управни одбор Центра за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ментално ометених у развоју "Мара" Ниш донео је План финансијског пословања Центра за 2014. годину. а дана 28.11.2013 године донео је Годишњи програм рада.

Годишњим програмом рада Центра за 2014. годину планиране су активности Центра на увођењу нових и модернијих садржаја и видова третмана у рехабилитацији особа са менталним сметњама.

План и програм обухвата васпитно-образовни рад, радну окупацију и културно-забавне и рекреативне активности, а **општи циљ** је унапређење квалитета живота деце, младих и одраслих са сметњама у развоју, особа са аутистичним спектром и њихових породица као и сензибилисање локалне заједнице за разумевање, прихватање и стварање једнаке шансе за све грађане у Нишу.

Посебни циљеви:

Развој услуге која доприноси укључивању особа са инвалидитетом у свакодневни живот заједнице, развој њихових капацитета и већој самосталности.

Пружању подршке породицама које имају дете са сметњама како би одржали породично јединство и квалитет породичног окружења.

Развој капацитета услуга као и свих укључених социјалних актера кроз континуирано унапређење услуге

Промоција концепта социјалне инклузије кроз планиране и осмишљене акције усмерене ка локалној заједници.

Услуга дневног боравка је намењена:

-Лицима са аутистичним спектром

-Деци и младима са интелектуалним тешкоћама, који имају потребу за дневном негом и надзором, и подршком у одржавању и развијању потенцијала, (Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга соц. Заштите, чл.68)

-Одраслима са интелектуалним тешкоћама , који имају потребу за дневном негом , и подршком у одржавању и развијању потенцијала (чл.68. Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга соц. Заштите)

Области које су утврђене планом и програмом су:

- 1. ЈЕЗИК, ГОВОР, КОМУНИКАЦИЈА**
- 2. ПСИХОМОТОРИКА**
- 3. ЛИЧНЕ СОЦИЈАЛНЕ ВЕШТИНЕ**
- 4. ДНЕВНЕ ЖИВОТНЕ ВЕШТИНЕ**
- 5. УПОЗНАВАЊЕ ОКОЛИНЕ (ПРИРОДНА И ДРУШТВЕНА СРЕДИНА)**
- 6. РЕКРЕАЦИЈА И СЛОБОДНО ВРЕМЕ**
- 7. РАДНО ОКУПАЦИОНА ТЕРАПИЈА**
- 8. ЛИКОВНА УМЕТНОСТ**
- 9. МУЗИЧКА УМЕТНОСТ**

Унапређење и хуманизација услова живота и рада особа са сметњама у менталном развоју, у последње време постаје предмет интересовања друштва, чији је циљ да се овој категорији особа омогуће знатно бољи услови или чак и исти услови као они у којима живе њихови вршњаци који немају ових проблема.

Да би дневни боравак био успешан он мора да задовољава потребе корисника, што подразумева да се услуге базирају на вештинама, потребама и интересовањима корисника.

Планови Центра морају пратити и усклађивати се са концептом новог Закона о социјалној заштити односно, на променама у њему које су посебно велике у институционалној и регулативној сфери – увођење коморе социјалне заштите, лиценцирање стручних радника и пружалаца услуге, реформулисања функције контроле, стручног надзора и инспекције.

Национална стратегија о социјалној заштити подразумева смањење броја корисника у домовима и њихов смештај у дневне боравке и хранитељске породице. И с тим у складу мора се размишљати о проширивању капацитета, где би се Мара нашла као базична институција која би била носилац услуга у пружању подршке особама са сметњама у развоју.

ГОДИШЊИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2014.ГОДИНУ

59	4110	Плате, додаци и накнаде запослених (зараде)	21.395.000
	4111	<i>Плате, додаци и накнаде запослених</i>	21.395.000
60	4120	Социјални доприноси на терет послодавца	3.830.000
	4121	Допринос за ПИО	2.354.000
	4122	Допринос за здравствено осигурање	1.316.000
	4123	Допринос за незапосленост	160.000
61	4130	Накнаде у натури	740.000
		<i>Накнаде у натури</i>	740.000
	4131	<i>(превоз на посао и са посла - маркица)</i>	
62	4210	Стални трошкови	1.600.000
	4211	Трошкови платног промета и банкарских услуга	40.000
	4212	Енергетске услуге	1.200.000
	4213	Комуналне услуге	130.000
	4214	Услуге комуникација	200.000
	4215	Трошкови осигурања	30.000
63	4220	Трошкови путовања	110.000
	4221	Трошкови службених путовања у земљи	95.000
	4229	Остали трошкови транспорта	15.000
64	4230	Услуге по уговору	677.000
	4232	Компјутерске услуге	140.000
		- <i>Компјутерске услуге (01)</i>	60.000
		- <i>Компјутерске услуге (08)</i>	80.000
	4233	Услуге образовања и усавршавања запослених	140.000
		- <i>Услуге образовања и усавршавања запослених (01)</i>	42.000
		- <i>Услуге образовања и усавршавања запослених (08)</i>	98.000
	4234	Услуге информисања	60.000
		- <i>Услуге информисања (08)</i>	60.000
	4237	Репрезентација	250.000
		- <i>Репрезентација (01)</i>	60.000
		- <i>Репрезентација (08)</i>	190.000
	4239	Остале опште услуге	87.000
		- <i>Остале опште услуге (08)</i>	87.000
65	4240	Специјализоване услуге	60.000
	4243	Медицинске услуге	50.000
	4249	Остале специјализоване услуге	10.000
66	4250	Текуће поправке и одржавање	270.000
	4251	Текуће поправке и одржавање зграде и објекта	190.000

		- Текуће поправке и одржавање зграде и објекта (01)	100.000
		- Текуће поправке и одржавање зграде и објекта (08)	90.000
	4252	Текуће поправке и одржавање опреме	80.000
		- Текуће поправке и одржавање опреме (08)	80.000
67	4260	Материјал	895.000
	4261	Административни материјал	220.000
		- Административни материјал (01)	200.000
		- Административни материјал (08)	20.000
	4263	Материјали за образовање и усавршавање запослених	120.000
		- Материјали за образовање и усавршавање запослених (08)	120.000
	4264	Материјали за саобраћај	250.000
		- Материјали за саобраћај (01)	200.000
		- Материјали за саобраћај (08)	50.000
	4267	Медицински и лабораторијски материјали	75.000
		- Медицински и лабораторијски материјали (08)	75.000
	4268	Материјали за одражавање хигијене и угоститељство	210.000
		- Материјали за одражавање хигијене и угоститељство (01)	200.000
		- Материјали за одражавање хигијене и угоститељство (08)	10.000
	4269	Материјали за посебне намене	20.000
		- Материјали за посебне намене (08)	20.000
69	4820	Порези, обавезне таксе, казне и пенали	85.000
	4821	Остали порези	65.000
	4822	Обавезне таксе	20.000
70	5110	Зграде и грађевински објекти	400.000
	5113	Капитално одржавање зграда и објеката	400.000
71	5120	Машине и опрема	420.000
	5121	Опрема за саобраћај	120.000
		- Опрема за саобраћај (01)	100.000
		- Опрема за саобраћај (08)	20.000
	5122	Административна опрема	300.000
		- Административна опрема (01)	300.000
		УКУПНО	30.482.000

Управа за дечију, социјалну и примарну здравствену заштиту сматра да је предложени Програм рада и План финансијског пословања Центра за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ментално ометених у развоју "Мара" Ниш за 2014.годину сачињен у складу са позитивним прописима и да даје допринос ефикаснијем и потпунијем задовољавању социјалних потреба ове категорије грађана.

Управа за дечију, социјалну
и примарну здравствену заштиту
Н а ч е л н и к

Мирјана Поповић

На основу члана 27.Статута Центра за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ментално ометених у развоју ``Мара``у Нишу, Управни одбор је на седници одржаној дана 28.11.2013.године донео следећу:

ОДЛУКУ

Усваја се Годишњи програм рада Центра ``Мара`` за 2014.годину.

Образложење

Директор Центра ``Мара`` Милош Ранђеловић поднео је предлог Годишњег програма рада Центра ``Мара`` за 2014.годину.

Након изнетог предлога и дискусије, Управни одбор је једногласно усвојио предложени Годишњи програм рада Центра ``Мара`` за 2014.годину, те је одлучено као у диспозитиву ове одлуке.

Председник Управног одбора
Центра ``Мара``

Марко Нужда

На основу члана 10. Став 2 и члана 40.став 1 тачка 2 .Закона о Социјалној заштити(Сл.Гласник Р.Србије 24/2011) ,Одлуке о правима из области социјалне заштите на територији Града Ниша(Сл.лист града Ниша бр.101/2012) ,Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите (Сл. Гласник РС 42/2013), члана 8. Статута за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ментално ометених у развоју „ Мара“ Ниш, управни одбор је на седници одржаној дана _____._____.2013. донео:

Г О Д И Ш Њ И
П Р О Г Р А М Р А Д А
ЗА 2014.год.

ЦЕНТАР ЗА ДНЕВНИ БОРАВАК ДЕЦЕ ,
ОМЛАДИНЕ И ОДРАСЛИХ ЛИЦА
МЕНТАЛНО ОМЕТЕНИХ У РАЗВОЈУ
„МАРА“

ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА

Марко Нужда

С А Д Р Ж А Ј

- УВОД

- ПЛАНОВИ РАЗВОЈА ЦЕНТРА

- ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА ЦЕНТРА

- ГОДИШЊИ РАСПОРЕД РАДА ЦЕНТРА

- ОПШТИ ДЕО ГОДИШЊЕГ ПЛАНА И ПРОГРАМА
ВАСПИТНОГ РАДА

У В О Д

Циљ целокупног друштва је да се лицима са сметњама у развоју омогуће знатно бољи услови или чак и исти услови као они у којима живе њихови вршњаци који немају ових проблема

Интегрисање особа са сметњама у менталном развоју треба да буде један основних настојања свих профила стручних лица, институција и родитеља. Друштвена интеграција означава да према особама са сметњама у менталном развоју треба имати исти однос као и према осталим члановима друштва, да им се пружи исте могућности да утичу на личне ситуације, као и да им се пружи продуктивна улога у формирању друштва у целини

Особе са сметњама у развоју имају апсолутно исте потребе као и типичне особе и то у области здравља, образовања, емоционалног и социјалног развоја, личног идентитета, породичних и друштвених односа. Задовољавање тих потреба је отежано због многобројних фактора који учествују у процесу развоја ометености, тако да је тим особама потребна посебна подршка која се може односити на области комуникације и интеграције, когнитивних способности и учења, емоционалног функционисања (или у неколико од ових области заједно) , како би оне задовољиле те потребе.

ПЛАНОВИ РАЗВОЈА ЦЕНТРА

Да би дневни боравак био успешан он мора да задовољава потребе корисника, што подразумева да се услуге базирају на вештинама, потребама и интересовањима корисника.

Планирање усмерено ка особи представља основну могућност за кориснике да изразе сопствене жеље и да дођу до закључка о томе чиме желе да испуне живот. Овај начин планирања је и најбољи начин да особе препознају која врста подршке им је потребна и на који начин ће њихове потребе бити најбоље задовољене.

Живот већине људи укључује серије разних активности које одражавају њихова интегритетовања и животне изборе.. на сличан начин и особе са сметњама у развоју треба да имају приступ различитим активностима и исте могућности избора, које су засноване на њиховом начину живота и њиховом развоју. Дневни боравак треба да им помогне у томе, баш као и њиховим породицама. Активности у боравку треба да имају стварну сврху и кад год је то могуће спроводити их у заједници. Живот у заједници подразумева бивање на уобичајеним местима у уобичајено време – радним местима, радњама, спортским центрима..... Уколико активности треба да омогуће особама да изграђују сопствене животе у заједници, онда морају и бити спровођене у њој. Ово је двосмерни процес који је важан и за људе у заједници како би развили пуно разумевање онога што особе са интелектуалном ометеношћу могу да им понуде.

Оно што је битно је – БИТИ ДЕО ЗАЈЕДНИЦЕ НЕ ПОДРАЗУМЕВА САМО ДЕЛИТИ ИСТИ ПРОСТОР, већ бити виђен, бити укључен. То значи да активности треба усмеравати на развијању контаката с другим људима, за шта је потребна и одговарајућа подршка.

Национална стратегија у социјалној заштити подразумева смањење броја корисника у домовима и њихов смештај у дневне боравке и хранитељске породице. И с тим у складу мора се размишљати о проширивању капацитета, где би се Мара нашла као базична институција која би била носилац услуга у пружању подршке особама са сметњама у развоју.

Планови Центра морају пратити и усклађивати се са концептом новог Закона о социјалној заштити односно, на променама у њему које су посебно велике у институционалној и регулативној сфери – увођење коморе социјалне заштите, лиценцирање стручних радника и пружалаца услуге, реформулисања функције контроле, стручног надзора и инспекције.

У оквиру новог Закона **Програм рада и програм услуге** дневног боравка за децу и младе са сметњама у развоју конципиран је тако да следи постављене минималне стандарде за ову услугу социјалне заштите, заснован је на савременим приступима разумевања положаја и потреба деце и младих са сметњама у развоју али следи и капацитете које има локална заједница која развија ову услугу. Стога предвиђа модуле, основне и напредне програме услуге. Основни програм услуге по коме се у дневном боравку ради је окосница, база на коју се надограђују напредни програми, чије увођење је одређено обезбеђивањем средстава и унапређењем компететности особља и потребама конкретних корисника услуге дневног боравка.

Напредни програми услуге дневног боравка су високо структурисани програми по концептуалном одређењу, садржају, методама и техникама рада. Усмерени су на стимулацију одређених линија развоја или развоја одређених вештина деце са сметњама у развоју, такође, на развој васпитне компетенције родитеља и сарадњу у заједници. Више различитих програма услуге чине скуп напредних програма преко којих се уводе стандарди високог квалитета. Реализују их сарадници који су прошли посебну обуку и имају потврђене компетенције за њихову реализацију.

У том смислу, можемо размишљати о допуни постојећих садржаја рада уз потребно усавршавање и едукацију кадра али само уколико оснивач тј. Град пружи подршку и помоћ.

Ови планови развоја и рада морају се стално допуњавати и усавршавати, а све у складу са плановима оснивача Центра, материјалним могућностима, учешћима у пројектима, и најновијим сазнањима у области збрињавања деце са сметњама у развоју.

План развоја Центра подразумева и увођење нових услуга као што је предах родитељство које би било организовано као викенд услуга.

Такође у 2014.планирамо да уколико се реализују финансијска средства која стоје на позицијама буџета Града Ниша извршимо надоградњу зграде и реконструкцију крова изнад простора који ми користимо.

УЛОГА И ЗНАЧАЈ ДНЕВНОГ БОРАВКА У СИСТЕМУ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Проблему инвалидитета, у прошлом веку, се приступало према медицинском, традиционалном моделу, који је особу са инвалидитетом сагледавао са аспекта њених немогућности и болести, а активности су биле усмераване на медицинске третмане и рехабилитацију.

Актуелан **социјални концепт** инвалидности, фокусиран је на особу, на њене потенцијале и стварање могућности да се особама са инвалидитетом омогући једнакост у правима.

У основи социјалног модела је схватање да инвалидитет проистиче из постојања социјалних баријера, које онемогућавају особама са одређеним тешкоћама да учествују у друштву.

Према овом концепту, инвалидитет се између осталог сагледава као **социјално усљивљена појава**, која услед неповољних околности у окружењу, особу са инвалидитетом доводи до стања хендикепа.

Зато се фокус активности помера са лечења болесне особе на уклањање свих препрека у друштву како би се омогућила њена пуна социјална укљученост.

Конвенција УН о правима особа са инвалидитетом (2006), коју је Србија ратификоала 2009.године, указује шта државе могу и треба да ураде, како би особама са инвалидитетом обезбедиле да имају иста права као и други.

„ Особе са инвалидитетом имају права да буду укључене у друштво као и сви други, и треба их поштовати због онога што јесу. Од малих ногу деца са инвалидитетом треба да се пошују због онога што јесу“

Конвенција о правима ОСИ

Закон о социјалној заштити РС (2011), као једно од посебно значајних начела социјалне заштите наводи начело **најмање рестриктивног окружења** које представља подстицај за наставак процеса деинституционализације, развоја нових услуга и алтернативних форми социјалне заштите у заједници. Овим законом су дефинисане **услуге социјалне заштите**.

Међу пет група услуга, своје место је нашла и услуга дневни боравак за особе са инвалидитетом, која спада у групу **дневних услуга у заједници**, које „подржавају боравак корисника у породици и непосредном окружењу, а обезбеђује их локална самоуправа“ (Закон о социјалној заштити, члан 44).

Сврха ове услуге је да омогући особама са инвалидитетом да остану у породици и да своје потребе задовоље у средини у којој живе, у свом породичном окружењу. Сдруге стране ова услуга пружа позитивно и конструктивно искуство боравак изван породице а у исто време , породици обезбеђује слободно време за обављање других активности.

Услуга дневни боравак обезбеђује структуриране активности, усмерене на развој практичних вештина за свакодневни живот које у највећој мери омогућавају самосталност, развој и одржавање социјалних, когнитивних и физичких функција.

ЦЕНТАР ЗА ДНЕВНИ БОРАВАК ДЕЦЕ, ОМЛАДИНЕ И ОДРАСЛИХ ЛИЦА МЕНТАЛНО ОМЕТЕНИХ У РАЗВОЈУ „ МАРА“

Општи циљ:

Унапређење квалитета живота деце, младих и одраслих са сметњама у развоју, особа са аутистичним спектром и њихових породица као и сензибилисање локалне заједнице за разумевање, прихватање и стварање једнаке шансе за све грађане у Нишу.

Посебни циљеви:

Развој услуге која доприноси укључивању особа са инвалидитетом у свакодневни живот заједнице, развој њихових капацитета и већој самосталности.

Пружању подршке породицама које имају дете са сметњама како би одржали породично јединство и квалитет породичног окружења.

Равој капацитета услуга као и свих укључених социјалних актера кроз континуирано унапређење услуге

Промоција концепта социјалне инклузије кроз планиране и осмишљене акције усмерене ка локалној заједници.

Циљна група

Услуга дневног боравка је намењена:

- ✓ Лицима са аутистичним спектром
- ✓ Деци и младима са интелектуалним тешкоћама, који имају потребу за дневном негом и надзором, и подршком у одржавању и развијању потенцијала, (Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга соц. Заштите, чл.68)
- ✓ Одраслима са интелектуалним тешкоћама, који имају потребу за дневном негом, и подршком у одржавању и развијању потенцијала(чл.68. Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга соц. Заштите)

Активности:

Активности услуге дневног боравка усмерене су ка развијању и очувању потенцијала корисника, односно припреми корисника за одржив независан живот.

Активности услуге дневног боравка реализују се у складу са сврхом услуге, карактеристикама корисничке групе, капацитетима корисника, индивидуалним планом, у складу са проценом потреба корисника, обухватају једну или више активности. Концепт активности дневног боравка подразумева подршку сваком кориснику са циљем достизања највишег нивоа индивидуалне самосталности у практиковању свакодневних вештина. степен подршке се прилагођава и мења у складу са индивидуалним потребама корисника.

Активности подршке могу бити фокусиране на:

- Развој вештина свакодневног живљења
- Социјалних вештина
- Побољшање говора и покрета
- Забаву и рекреацију
- Вештине креативног изражавања

Програмске целине реализују се кроз дневни, недељни и месечни ритам активности којима се дефинише:

- ✓ Распоред дневних активности – режим дана
- ✓ Недељне и месечне активности
- ✓ Реализација индивидуалног програма услуге за сваког корисника.

Све активности у боравку се реализују према годишњем програму рада и подразумевају вишечасовни боравак корисника у безбедном окружењу, под надзором стручних радника. Рад се одвија по групама и индивидуално у складу са процењеним потребама.

Закон о Социјалној заштити предвиђа модуле, основне и напредне програме услуге. Основни програм по коме се у дневном боравку ради је окосница, база на коју се надограђују напредни програми, чије је увођење одређено обезбеђивањем средстава и унапређењем компетенција особља и потребама конкретних корисника услуге дневног боравка.

Људи су главни ресурс сваке организације, а посебно организације која се бави пружањем подршке особама са инвалидитетом.

Зауспешно управљање људским ресурсима полазна основа је.

- Адекватна пројекција потребних кадрова
- Јасне линије одговорности
- Обезбеђено континуирано стручно усавршавање.

Могућности за стручно усавршавање су многобројне: акредитовани програми обуке у систему социјалне заштите и програми обуке из других система, стручни скупови, семинари (округли столови, конференција), али и размена у оквиру колектива и обезбеђивање стручне литературе. Веома важно за План стручног усавршавања је да он има јасне и реалне циљеве, средства за њихово остваривање и рокове. Такође је важно и да запослени буду свесни значаја стручног усавршавања што подразумева да се као једна од основних вредности у оквиру организације негује развоји доживотно учење.

Минималан број стручних радника и сарадника непосредно ангажованих у раду са корисницима услуге дневног боравка, одерђује се на следећи начин

1. За децу и младе са физичким инвалидитетом и интелектуалним тешкоћама – два стручна радника и један сарадник за капацитет до 10 корисника, а један стручни радник на сваких додатних пет корисника
2. За одрасле са физичким инвалидитетом и интелектуалним тешкоћама – један стручни радник и два сарадника за капацитет до 10 корисника, а један стручни сарадника на сваких додатних пет корисника.

Реално стање у дневном боравку „ Мара“ изгледа сасвим другачије и одликује се мањком стручних радника и стручних сарадника, што отежава рад са корисницима и утиче на квалитет рада. А како би се организација лиценцирала (Правилник о лиценцирању организација социјалне заштите „Службени гласник РС“, бр.42-2013), неопходно је да она испуњава утврђене услове за пружање одерђене услуге, а један од тих услова се односи на број запослених који је одређен у Правилнику о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите (Службени гласник РС, бр. 42-2013).

На садашњи број корисника недостаје 5 радника и то 2 стручна радника и 3 сарадника, а све у складу са нормативима за рад дневног боравка који су предвиђени чланом 71 став 1, тачка 1. Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите (Сл. гласник РС, бр. 42/2013). То значи да укупан број радника у Центру ``Мара`` треба да износи 35 запослена и он у овом тренутку представља реално стање ствари, а уколико би се још додатно увеле нове услуге тај број радника био би неопходан. Финансијским планом није обухваћено свих 35 радника, него ћемо финансијска средства и сагласности за та радна места потраживати у 2014. години од нашег оснивача.

Правилником о стручним пословима у социјалној заштити („ Службени гласник РС“, бр. 1/12) уређени су стручни послови у социјалној заштити и ближи услови и стандарди за њихово обављање).

Правилником о лиценцирању стручних радника („ Службени гласник РС, бр. 42/2013) прописују се ближи услови за издавање лиценци, начин издавања и обнављања лиценци, односно суспензије и одузимање лиценци стручним радницима у социјалној заштити.

Дипл. деф. Марина Миланов

ГОДИШЊИ РАСПОРЕД РАДА ЦЕНТРА

У току 2014. Центар ће радити са корисницима сваког радног дана од понедељка до петка, осим у време годишњег одмора васпитног особља, државних и верских празника, у времену од 6,30 до 17,00 часова.

Уколико постоје услови за реализацију услуге предах смештај центар ће радити и викендом по потреби.

Укупно ће Центар у 2014. години редовно радити 251 радна дана. Од тога са корисницима ће се радити 216 дана односно 2268 сати.

У Центру су планирана два прекида рада са корисницима и то:

- у јануару месецу 2014 .године у времену од 31. децембра 2013 до 08.01.2014. као новогодишњи и божићни одмор.

- у време летњег одмора за особље у раду са корисницима у Центру планира се у времену од 7 јула до 18 августа 2014.

Једанаест радних дана се неће радити због државних и верских празника.

Одмори у Центру се планирају на основу стручних мишљења, консултацијама са родитељима и усклађивања са другим установама и институцијама, као и економичности пословања установе.

Распоред коришћења одмора осталог особља утврђује директор Центра на основу исказане жеље радника и потребе рада Центра, а ради остваривања континуираног рада заједничких служби Центра.

Центар ради сваког радног дана, од понедељка до петка у недељи, у времену, од 6: 30 до 17: 00 часова. Радно време установе је одређено Одлуком о оснивању Центра и исто одређује оснивач установе.

У оквиру датог **радног времена** изводе се радне активности по следећем распореду:

Рад са корисницима се одвија у времену од 06:30-17:00 часова. Простор који сада користимо намеће да се садржај рада одвија у 5 радних група и то: 3 групе за децу и омладину са умереним и тежим сметњама у развоју (група за најмлађе кориснике, група за кориснике са комбинованим сметњама и група за омладину), једна за кориснике са аутистичним спектром и једна група за кориснике старије од 30. година за очување њихових социјалних навика, знања и способности. Уколико услови дозволе и дође до решавања просторног проблема групе ће прерасти у радне јединице Центра, то јест у дневне боравке.

Административно-технички део установе, који обухвата заједничке службе свакодневно ради и то :

Служба одржавања хигијене од 06:30-18:00 часова.

Заједничке службе установе од 7,30-14,30 часова.

Дужина радног времена одређена је у складу са чланом 50. Закона о раду, одредбама Посебног колективног уговора за социјалну заштиту и Правилником о унутрашњој организацији послова и радних задатака у Центру. Распоред радног времена је одређен специфичностима послова и дужином рада у Центру и исти је прецизиран наведеним Правилником.

Тренутни **састав корисника по групама** у установи је:

- развојна група-7 корисника
- комбинована група-8 корисника
- аутистична група-6 корисника
- средња група(омладина)-22 корисника

-најстарија група-16 корисника

Укупно 59 корисника.

Ради бољег остваривања Плана рада, неопходна је стална сарадња са родитељима корисника као и са свима који у свом раду сублимирају и раде са популацијом са сметњама у развоју.

У том смислу, организоваће се периодични састанци са родитељима корисника, стручни састанци и саветовања, размена мишљења и искустава у раду са овом популацијом.

Због одржавања постигнутог нивоа рада у Центру, те потребом да исти добија на квалитету, Центар ће у складу са својим могућностима и у сарадњи са сличним установама, Факултетом за специјалну едукацију и рехабилитацију (бивши Дефектолошки факултет), Филозофским факултетом (департман за педагогију и департман за психологију) одржавати саветовања, упућивати своје раднике на стручне семинаре и саветовања.

У вези са својим радом и пословањем Центар је обавезан да води и следећу пословно техничку документацију:

- ❖ Индивидуални план подршке
- ❖ Дневник рада (свака група),
- ❖ Месечни план рада,
- ❖ Дневни план рада,
- ❖ Документацију о корисницима,
- ❖ Психолошка запажања и документацију,
- ❖ Здравствене картоне и картотеку,
- ❖ Књигу терапије,
- ❖ Периодичне извештаје о раду.

ОПШТИ ДЕО ГОДИШЊЕГ ПЛАНА И ПРОГРАМА ВАСПИТНОГ РАДА

Да ли смо заборавили, или смо на најбољем путу, да заборавимо шта значи хуманост?

Хуманост није обавеза, то је љубав, то је снага која доприноси човековој срећи.

Хуманост је активан однос према људским вредностима и другим људима, посебно према онима који нису у стању да задовоље своје основне људске потребе.

Степен хуманости и развоја друштва огледа се у третману деце са сметњама у развоју. Пружање подршке за испуњење потреба ове деце и њихових породица је заједнички интерес целокупног друштва.

Особа ометена у развоју има тешкоће у развоју и није у могућности да постигне или одржи задовољавајући ниво здравља и развоја или чије здравље и развој могу значајно да се погоршају без додатне подршке или посебних услуга у области здравствене заштите, рехабилитације, образовања, социјалне заштите или других облика заштите.

Ометеност у развоју се најшире може сагледати као несразмера између способности детета и захтева који пред њега поставља средина у којој живи. Ова несразмера настаје или због умањених биолошких потенцијала или неадекватних социјално–културалних захтева и породичних услова у интелектуалном функционисању детета.

Сметње у менталном развоју повезујемо са успореним или неуједначеним развојем интелектуалних способности. Тешкоће код ове деце долазе до изражаја у когнитивном подручју (као тешкоће у процесу учења) и у подручју адаптивног понашања (као тешкоће у примени научених садржаја, тешкоће сналажења у новим ситуацијама, у области бриге о себи, комуникацији и социјалним вештинама).

За васпитање особа ментално ометених у развоју, стручњаци морају знати методе и принципе васпитног рада као и могућности ових лица у процесу васпитања. Пре свега потребно је што шире и потпуније познавање њихових психофизичких снага и способности, могућности њиховог развоја, нарочито развоја очуваних и мање оштећених снага и способности.

Васпитни рад са особама ментално ометених у развоју има за **циљ** да:

- истиче и обликује позитивне навике понашања, пре свега правилан однос према другим лицима, прихватање дисциплине, осећај дружељубља, правилан однос према својој и друштвемжној имовини и сличне облике друштвеног и моралног понашања,

- помогне овим особама да стекну основне радне, хигијенске и навике самопослуживања и старања о својим свакодневним потребама,

- у складу са њиховим интелектуалним способностима и могућностима омогући да овладају вештином комуницирања, да им пружи елементарна знања која ће им користити да боље разумеју и да се лакше сналазе, и да се боље прилагоде својој природној и друштвеној средини.

Свака особа поседује своје индивидуалне карактеристике па и особе које су ментално ометене. Не можемо очекивати да ће се особе које су сврстане у неку категорију, понашати на одређени начин. Напротив треба се ослободити стереотипија и констатација да ће се они понашати на одређени начин. На њих треба гледати као на особе које се међусобно разикују по својим личним карактеристикама, достигнућима, специјалним потешкоћама и потребама.

Напредак у раду са особама ментално ометених у развоју се може различито дефинисати, али само исправна и реална процена оног што се од тих особа очекује је веома важна како би циљеви били оправдани и да би избегли фрустрацију.

Интелектуални развој особа ментално ометених у развоју је прилично ограничен, као што су сужени и њихови капацитети за вођење потпуно независне егзистенције.

Сазнајни процеси су на знатно нижем нивоу и квалитетно се разликују у односу на просечно развијене вршњаке.

Пажња је дифузна, краткотрајна, углавном ненамерна тј. спонтана и по интензитету врло слаба.

Памћење је изразито механичко, што условљава умањену могућност коришћења искустава и репродуковања садржаја, као и способност анализе појава и садржаја.

Заосталост ових особа нарочито је евидентна у обиму и квалитету њиховог говора и језика, поремећаја артикулације, недовољно развијеног и оскудног речника.

Емоционални живот особа ментално ометених у развоју често је испуњен фрустрацијама и неуспесима.

Знатно умањена социјална зрелост, слаба способност сналажења у разним друштвеним ситуацијама, оскудно и некомплетно комуницирање са просечно развијеним вршњацима и старијим особама су у основи њиховог тешког прилагођавања сложеним захтевима живота и рада у породичној и друштвеној средини.

Они такође споро и тешко усвајају радне, хигијенске и друге навике, те су неопходна дужа и честа понављања, показивања и упућивања.

Релативно су честа сензорна оштећења и поремећаји (оштећења слуха су 3-4 пута фреквентија у односу на децу просечне интелигенције).

Од најранијих година ове особе, поред интелектуалне, испољавају и физичку инфериорност, а често и неспособност у појединим областима индивидуалног понашања. Нису ретке ни разне телесне деформације, ортопедски инвалидитет, церебрална парализа, епилепсија, поремећаји моторике (слаба координација покрета, неразвијеност и заосталост у диференцијацији покрета руку и ногу) и неки симптоми можданих повреда.

Због свега наведеног, ове особе се тешко сналазе у новим ситуацијама и имају изражену потребу да буду вођена и да им се указује шта би требало да ураде. Неки од њих су пасивни, склони да остану по страни, уколико се не подстичу на активност постепено и уз велике напоре и стрпљивост васпитача. Насупрот томе, други су хиперактивни, импулсивни, а често и агресивни.

Општа карактеристика ових особа је да свака фаза њиховог развоја траје дуже него код просечно развијених истог узраста, почиње касније, а коначно достигнуће је знатно скромније.

Један од основних захтева за реорганизацију система бриге о особама ментално ометених у развоју односи се на научно и практично доказане чињенице да се ове особе могу васпитавати и припремати за једноставан рад и бригу о себи.

Услуга Дневног боравка омогућава деци, одраслима и старим особама са менталним сметњама да остану у породици и да своје потребе задовоље у средини у којој живе, у свом породичном окружењу и тако избегну смештај у институције. Услугом се обезбеђују структуриране активности у оквиру дефинисане програмске концепције усмерене на развој практичних вештина за свакодневни живот, које у највећој мери омогућавају самосталност, развој и одржавање социјалних, когнитивних и физичких функција, у циљу предпоставки за њихово укључивање у живот заједнице. Корисницима ова услуга пружа позитивно и конструктивно искуство боравка изван породице. У исто време породици се обезбеђује слободно време за обављање других активности.

Сваки корисник треба да има индивидуални програм рада, као и индивидуални план интегрисаних дневних активности. План активности спецификује конкретне циљеве и очекиване исходе, а у складу с тим и степен подршке који ће кориснику бити неопходан за сваку врсту/фазу активности, као и врсту неопходних помагала у реализацији активности.

У којој ће се мери успешно уклопити у своју ужу средину, зависи не само од квалитета оствареног програма васпитно-образовног рада и залагања васпитача у раду са таквим особама, већ и од:

- ставова породице, родбине, суседа и средине према менталном ретардираним особама;
- карактера васпитних мера у породици и дневном боравку (усмеравање, подстицање, награђивање, кажњавање);
- учесталости конфликтних ситуација и начина њиховог решавања.

Сви наведени фактори утичу на формирање личности особа са са проблемима у менталним развоју и посебно условљавају и одређују ширину и ниво његове социјализације.

Специфичности аутизма, изражене су кроз велику издиференцираност ометености и дисхармонични степен развоја појединих функција, те захтевају адекватан образовно-васпитни програм.

Рад са аутистичном децом, подразумева не само подстицај њиховог развоја у целини, већ и отклањање и ублажавање неадекватних облика понашања који онемогућавају развој.

Основни задаци васпитно-образовног рада са особама ментално ометених у развоју свде се, у крајњој мери на један заједнички задатак-оспособити ову популацију за самосталнији и независнији живот и рад, за привређивање у делимично заштићеним условима и учинити их да буду што мање зависни од непосредне помоћи, надзора и старања своје уже и шире друштвене заједнице.

Посебни задаци васпитно-образовног рада саособама ментално ометеним у развоју су:

- развијање очуваних способности;
- унапређивање психомоторних способности;
- развијање радних и других навика;
- побољшање говорних и језичких потенцијала;
- усвајање елементарних практичних знања о природној друштвеној средини;
- развијање способности, навика и облика понашања неопходних за успешну социјализацију детета;
- сарадња са родитељима.

Васпитавање и оспособљавање особа ометених у менталном развоју за живот и рад у делимично заштићеној средини је дуготрајан и сложен процес, који захтева индивидуалне прилазе са специјалног дефектолошко-педагошког, психолошког, ментално-хигијенског и социолошког аспекта.

План и програм обухвата васпитно-образовни рад, радну окупацију и културно-забавне и рекреативне активности.

Области које су утврђене планом и програмом су:

- 1. ЈЕЗИК, ГОВОР, КОМУНИКАЦИЈА**
- 2. ПСИХОМОТОРИКА**
- 3. ЛИЧНЕ СОЦИЈАЛНЕ ВЕШТИНЕ**
- 4. ДНЕВНЕ ЖИВОТНЕ ВЕШТИНЕ**
- 5. УПОЗНАВАЊЕ ОКОЛИНЕ (ПРИРОДНА И ДРУШТВЕНА СРЕДИНА)**
- 6. РЕКРЕАЦИЈА И СЛОБОДНО ВРЕМЕ**
- 7. РАДНО ОКУПАЦИОНА ТЕРАПИЈА**
- 8. ЛИКОВНАУМЕТНОСТ**
- 9. МУЗИЧКА УМЕТНОСТ**

1. ЈЕЗИК, ГОВОР, КОМУНИКАЦИЈА

Циљ и задаци:

- Оспособити кориснике за разумевање говора других и за правилније, јасније и лепше усмено и писано изражавање;
- Омогућити разумевање појмова на нивоу искуства, због успешнијег успостављања веза са друштвеном средином;
- Остварити највиши ниво социјализације у оквиру њима доступних говорних и језичких могућности;
- Развијати говоре сложеније стереотипне целине, које имају вредност комуникације, опажања и остваривања елементарних социјалних навика;
- У завршној фази развијати писани говор, који се реално своди на сасвим кратке кратке устаљене облике речника битног за елементарно сналажење у социјалној средини;
- Спречити продубљивање поремећаја говора и језика, омогућавањем развоја истих у оквиру потенцијала са којим располаже сваки корисника;
- Доприносити корекцији говорних сметњи, чиме се логопедски рад употпуњује, с обзиром да се у оквиру активности развоја и говора, наведени јавља само као принцип рада;
- Уводити кориснике у разумевање писаних текстова, филмова, позоришних представа, радио и тв програма.

II ПСИХОМОТОРИКА

У реализацији програма из области развоја психомоторике потребно је да се дефектолог придржава следећих принципа у раду:

- Јединица активности, вежба, игра мора бити сасвим јасно одређена;
- Било који покрет или комбинација покрета у оквиру одређене активности мора да остварује јасан траг у оквиру сензорних дражи и сензибилитета, а посебно у области кинестетичког осета
- Захтеви активности морају бити у складу са индивидуалним способностима;
- Понуђене вежбе за психомоторни развој не смеју се схватити круто правило које би ограничавало иницијативу дефектолога да исте обogaћује;

-Сваки покрет и доживљај који се том приликом јавља мора бити назван речју, што је изузетно важно, како би корисници остали свесни искуствено- издиференцираног појма.

III ЛИЧНЕ СОЦИЈАЛНЕ ВЕШТИНЕ

Ово подручје обухвата учење и развијање особина и навика неопходних за групни живот, рад и сарадњу у мањим заједницама; развијање елементарних навика културног понашања, елементарне дисциплине и одговорности; развијање свести о себи и својим могућностима, развијање способности одлучивања у једноставним животним ситуацијама; васпитање за безбедност и сигурност; за разумно располагање новцем и слободним временом.

IV ДНЕВНЕ ЖИВОТНЕ ВЕШТИНЕ

Циљ и задаци:

Циљ самопослуживања особа ометених у менталном развоју особа је развијање неопходних основних и корисних навика, умешности и ставова који ће овојим особама омогућити развијање и укључивање у друштвену заједницу. Тиме се доприноси срећнијем и смирењем детињству и животу у заштићеној средини попут дома, породице или радне средине под надзором стручњака.

Задаци у овој области су развијање вештина, радних навика, оспособљавање за поједине корисне послове који могу бити на нивоу извесне професионалне одговорности, старање о менталном здрављу, умешности, бризи о себи као методу социјализације, развијање вештина храђења, облачења, елементарних хигијенских навика и навика контроле удовољавања физиолошких потреба.

Сви послови и задаци морају бити врло једноставни, јасни и конкретни. Систематским учењем ова деца могу да овладају елементарним хигијенским навикама и бризи о себи.

V УПОЗНАВАЊЕ ОКОЛИНЕ (ПРИРОДНА И ДРУШТВЕНА СРЕДИНА)

Циљ и задаци :

-Омогућити корисницима упознавање њихове уже друштвене средине и природе са појавама и односима у њој;

-Развијати љубав према природи и радним људима;

- Формирати правилан однос према друговима и старијима, према друштвеној имовини, својим правима и дужностима, развијати интересовање и правилан однос према раду;
- Правилно формирати културне и хигијенске навике;
- Уводити кориснике у посматрање појава у природи и радова људи у ближој околини и у одређеним временским приликама;
- Развијати код корисника способност јасног и правилног језичког изражавања;
- Упућивати кориснике да уочавају изглед и одлике средине у којој се налазе због лакше оријентације;
- Упознавање корисника са најважнијим догађајима и историјским личностима;
- Развијати знања, умења и навике везане за живот и рад у средини у којој се налази.

VI РЕКРЕАЦИЈА И СЛОБОДНО ВРЕМЕ

Овај део програма обухвата развијање очуваних способности, вештина, спретности и снаге детета у координацији покрета, телесном држању, групним и индивидуалним играма и једноставним спортовима. Циљ је допринесити одржавању и јачању општег здравља детета у физичким активностима и његовом успешнијем учешћу у друштвеним активностима и рекреацији.

VII РАДНО ОКУПАЦИОНА ТЕРАПИЈА

Циљ и задаци

- У зависности од степена психофизичких ограничења, групе и појединаца, подићи на максимално могући ниво њихове психофизичке способности које су предуслов радног васпитања;
- Корекционо деловати на психофизичке недостатке и способности;
- Развијати моторику прстију шаке, мануелну спретност, координацију покрета руку и осталих делова тела и општу моторику;
- Побудити интересовање и мотивацију штићеника за различите активности;
- Васпитавати вољу и обогаћивати емоционални живот;
- Развијати радне навике корисника, општу физичку спремност и тачност у раду;
- Упознати кориснике са различитим врстама материјала, алата и радне технике, а развијати методе рада за које показују највише смисла и интересовања;

-Различитим техникама рада и разноликим материјалима подстицати самостални израз и креативност корисника;

-Припремити кориснике за радно оспособљавање;

-Развијати љубав за рад и поштовање према радном човеку

-Оспособити кориснике да одржавају стечене радне навике и развијају нове;

-Развијати осећај одговорности према средствима и прибору за рад, упорности и истрајности у раду;

-Оспособити кориснике за разумевање свакодневних задужења и задатака према усменом упутству;

-Развијати осећаје за корисно и лепо.

VIII ЛИКОВНА УМЕТНОСТ

Овај програм је усмерен ка развијању способности и интересовања детета да разним ликовним средствима и техникама спонтано изражава оно што зна, жели или осећа о свету који га окружује. Таквим изражавањем, проширивањем и оплемењивањем ликовног доживљаја, развија се елементарни смисао и осећања за лепо, хармонију, ред и коришћење ликовних елемената у раду и животу.

IX МУЗИЧКА УМЕТНОСТ

Развијање интересовања, способности и вештина у области елементарног музичког и ритмичког изражавања спроводи се кроз разноврсни програм слушања музике, индивидуалног и групног певања, музицирања на једноставним и овој деци приступачним инструментима. Коришћење једноставног ритмичког израза телом, учење једноставних игара и народних кола уз музику има за циљ да оплемени музички доживљај детета и коришћење музике у раду и рекреацији.

ВАСПИТНИ РАД ће бити спроведен у раду са свим корисницима, у мањој или већој мери што зависи од могућности и интереса деце, док ће код старијих корисника акценат бити стављен на радну окупацију.

РАДНА ОКУПАЦИЈА има васпитну вредност, јер се разним подстицајима развијају радне навике, љубав према раду, истрајност, одговорност, знање, умешност и вештина за обављање једноставних радњи.

Тиме се развија моторика, побољшава координација покрета, обогаћује интелектуални живот корисника (увежбавањем појединих операција ствара се сазнање и искуство које доприноси развоју мишљења).

Једном речју, радна окупација благотворно делује на целокупан равној и понашање корисника, а све то доприноси бржој социјалној интеграцији.

Квалитет и квантитет рада није примарни циљ, он је само резултат свеукупног развоја наших корисника.

Као и свака мануелна активност, тај рад мора бити усмерен, а у исто време индивидуално дозиран и планиран.

У оквиру **РАДНЕ ОКУПАЦИЈЕ** наставиће рад већ формиране радионице .

-Радионица НАРОДНЕ РАДИНОСТИ у оквиру које ради ткачка радионица (ткање на раму и ткање на разбоју), кројачка радионица и радионица веза.

-Радионица за ЛИКОВНО ИЗРАЖАВАЊЕ у оквиру које се примењују различите врсте ликовних техника (витраж, уље на платну, колаж, бојење таканине...)

-Радионица ПАПИРНАТЕ ГАЛАНТЕРИЈЕ која производи украсне кесе за флаше, честитке (у колаж и техници веза), мапе за рачуне, украсне корпице..

-Радионица ПЛАСТИЧНОГ ОБЛИКОВАЊА у којој се производе најразличитији предмети који могу наћи своју примену у свакодневном животу.

-ЕКОЛОШКА радионица (одржавање и декорација радних просторија, баштовански радови: одржавање травњака, живе ограде, цвећа..)

КУЛИНАРСКА И ГРАФИЧКА радионица су такође почеле са радом.

Наведени облици рада биће заступљени и у раду са аутистичном децом, али је неопходна примена посебних облика, метода и принципа рада, који произилазе из специфичности аутистичне популације.

Уколико финансијске могућности дозволе за кориснике ће се организовати:

1. ХИПОТЕРАПИЈА

Ова терапија је својеврсан вид психотерапије и спада у мали круг оних активности где се особе са посебним потребама могу у потпуности интегрисати са здравима што је један од корака ка њиховој интеграцији у друштво.

Терапијска вредност ове методе, која је најпре повезана са специфичним особинама самог коња, чини:

-сусрет усамљених особа са нечим што својом енергијом, топлотом, специфичним покретима појединачних мишића и целог тела спонтано одговара на сваки додир.

-терапијски део произилази из полагааног умирујућег начина ходања коња.

Циљеви хипотерапије су:

Физикални—развој равнотеже, осећај за симетрију, јачање мускулатуре, побољшање координације покрета, смањење спастичитета, смањење абнормалних покрета, побољшање респирације и циркулације,

Психолошки—повећање самопоуздања, повећање интересовања за спољни свет, развијање способности за преузимање ризика, развој стрпљења, емоционална контрола и самодисциплина,

Социјални, едукативни и бихејвиорални—развој љубави према животињама, поштовање искуства, моторичко планирање, модификација понашања.

2. РЕКРЕАТИВНО КУПАЊЕ

Боравак у води и на базену позитивно утиче на физиолошко стање организма, рад срца, плућа и крвоток. Такође је присутан осећај опуштености, пријатности и радости. Постоји позитиван утицај физичких активности у регулисању и смањењу агресивности, аутоагресивности и хиперактивности. Вежбе у базену су услов за смањење стереотипних активности које су честе код особа са аутизмом.

3. ИЗЛЕТИ и

4. **РЕКРЕАТИВНИ БОРАВАК** (планина, бања, море), који би се спроводио по посебном плану:

ПРОГРАМ РЕКРЕАТИВНОГ РАДА СА КОРИСНИЦИМА НА ПЛАНИНИ, У БАЊИ, ИЛИ НА МОРУ

Боравак на планини или мору има првенствено здравствену и социјалну улогу код особа ометених у развоју.

Познато је да код свих ментално ретардираних особа временом долази до инертности и опадања физичког имунитета, па због тога постоји потреба за тренингом-програмом рекреације (најобичније игре, шетње по шуми, терену, ваздушно “купање”, пливање, просте и сложене вежбе корективне гимнастике).

Боравак на чистом ваздуху на планини или купање у мору, потребна промена климе, излагање тела сунчевим зрацима, дуже шетње и пешачења имају непроцењиву вредност за побољшање здравља и психофизички развој све, а нарочито ове деце. Не треба заборавити и социјални задатак: организована стручна брига и безбедност за дете у време када родитељи нису поред њега. То је уједно и велика помоћ родитељима који за то време могу да се посвете својој здравој деци (која су ускраћена у таквим породицама) и својим животним и брачним проблемима.

Већ сам одлазак и повратак омогућава корисницима доживљај путовања, стичу представу пространства, временске удаљености, упознају нове пределе...

Организованим активностима у природи они ће се освежити, опустити, осећати се ведријим, а временом и сигурнијим. Самим тим обуздаће се њихово бесциљно скакање, трчање, разне стереотиције, умањити анксиозност, аутоагресија, агресија и опсесивна потреба за једноличношћу.

У току рекреативног боравка на планини или мору, корисници се налазе под одређеним организованим систематским утицајем колектива све време, тј. 24 часа дневно.

Програм је намењен старијим корисницима (без већих здравствених проблема) умерене и теже менталне ретардације и деци са аутизмом, у временском периоду до 10 дана. По нормативима предвиђа се један радник (дефекттолог, васпитач, или мед. сестра) за три корисника, плус лекар установе, проф. физ. васпитања и по могућству психолог.

ЦИЉ програма је социјализација и интеграција наших корисника.

ЗАДАТАК: одвајање корисника од родитеља, њихово прилагођавање на нову средину, групни живот и рад, старање о себи самима, побољшање здравља и позитиван утицај на њихово емоционално стање.

САДРЖАЈ ПРЕДВИЂЕНИХ АКТИВНОСТИ:

- посматрање и уочавање рељефа, природних промена и разговор о томе;
- развијање одређених облика културног понашања (у ресторану, за столом)
- развијање навика елементарне дисциплине и одговорности;
- развој самосталности и хигијенских навика;
- развијање социо-емоционалних односа у групи;

- развијање другарства, жеље и потребе да се помогне другу;
- радна окупација са конкретним материјалима из природе;
- спортско-рекреативне активности кроз вежбе у природи;
- културно-забавне активности.

Наглашавамо да ће у реализацији запланираних активности, кроз план и програм, бити коришћена различита дидактичка помагала у зависности од специфичности појединих група.

У процесу оспособљавања (хабилитације и рехабилитације) носиоци послова у непосредном раду са корисницима су дефектолози, а уз помоћ васпитача и медицинског особља.

Због специфичности посла неопходан је тимски рад, који подразумева стално и повремено ангажовање стручњака различитог профила:

- психолога
- професора физичког васпитања
- лекара
- неуропсихијатра
- логопеда

У ОКВИРУ ПЛАНА РАЗВОЈА ЦЕНТРА „МАРА“ ПРЕДВИЂА СЕ
ПРЕДАХ СМЕШТАЈ

Сврха услуге састоји се у унапређењу квалитета живота корисника у властитој социјалној средини кроз одржање и развијање социјалних, психолошких и физичких функција и вештина, како би се у што већој мери оспособили за самостални живот.

Предах смештај који би се обезбеђивао као викенд смештај додатно се омогућује слободно време члановима породице за бављење радним и другим активностима.

Услуга би се реализовала кроз програме забавно-рекреативног садржаја, у трајању од 6 сати (у периоду од 8 до 14 сати), сваке суботе и недеље.

Максимални број корисника који може бити обухваћен услугом је 10. Сваки корисник појединачно има право на 2 дана у току месеца (у договору са родитељима/старатељима).

Корисницима је неопходно обезбедити два оброка дневно.

Неопходан кадар за спровођење услуге:

- 3 радника у непосредном раду са корисницима
- 1 радник из здравствене службе.
- 1 хигијеничар
- 1 сервирка

Уколико би ова услуга заживела, морао би да се на другачији начин усаглашава процес рада у центру имајући у виду позитивне радно- правне прописе .

ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА ГРУПЕ ЗА НАЈМЛАЂЕ КОРИСНИКЕ

Група за најмлађе кориснике обухвата тренутно децу од 5-17 година са умереном и тешком менталном ометеношћу, које је често удружена са другим сметњама из аутистичног спектра, ADHD Syndrom i Еру Simptomaticom. Специфичност поремећаја као и узраст корисника условљавају усмереност примарних активности у групи ка формирању основних хигијенских навика, социјализацији, самопослуживању, сензорном и психомоторном развоју и развоју говора и језика.

У групи се реализује програм прилагођен предшколском узрасту ове специфичне популације, што подразумева рану стимулацију сензомоторног развоја као и развијања психомоторике. Тиме се корисници припремају за школовање у специјалној школи, уколико свако од њих достигне одређени степен личног развоја.

Основни принципи рада са овом популацијом деце су:

Континуирано праћење и бављење дететом
Развијање самосталности код детета
Истицање и развијање оцуваних потенцијала детата
Функционални циљеви са јасним очекивањима
Стална процена
Баланс између динамике групе и индивидуалног рада
Интензивна и континуирана сарадња са родитељима
Тимски рад

Доминанатна метода рада је индивидуализован приступ сваком детету, а код неких је то и једини применљиви начин рада.

Групни рад се реализује кроз заједничку игру и дружење, као и креативно изражавање деце (ликовно, музичко и радно васпитање).

Као део рехабилитационог процеса може се примењивати и рад на компјутеру, како би корисници кроз игру и забаву развијали своје психомоторичке способности.

План и програм рада и реализација конкретних активности зависе од појединачних снага деце у групи.

I САМОПОСЛУЖИВАЊЕ:

Ова област рада је у раду са најмлађом популацијом примарна, јер за циљ има усвајање и развијање основних животних вестина, које ће им кроз остварену самосталност омогућити већи степен социјалне инклузије. Ова област рада се односи на усвајање хигијенских навика, исхрану и бригу о одеди.

УСВАЈАЊЕ ХИГИЈЕНСКИХ НАВИКА:

- контрола сфинктера, самостална употреба тоалета;
- осамостаљивање у коришћењу хигијенског прибора, прању и брисању руку, употреби марамице за нос;
- уознавање са основним појмовима хигијене : прљаво, чисто, мокро, суво;
- уознавање са општим опасностима (вела вода, ватра, оштар предмет...).

ИСХРАНА:

- Самопослуживање за столом: правилно седење за столом, правилна употреба прибора за јело, самостално конзумирање хране, самостална употреба чаше, осамостаљивање у постављању и распремању стола.

БРИГА О ОДЕЋИ:

- навикавање на самостално облачење и свлачење одеће и обуће;
- закопчавање дугмади и рајфешлуса;
- самостално одлагање ствари у ормарић;
- сређивање ормарића;
- чешљање косе –самостално и испред огледала.

II РАЗВОЈ ГОВОРА И ЈЕЗИКА

Основни циљ ове области рада је развијање говора, невербалног и вербалног уколико има елемената за то, као и способности разумевања туђег говора, комуницирања и усвајања појмова.

РЕЦЕПТИВНИ ГОВОР:

- Невербална комуникација (поглед, додир, мимика, гримаса, гестови, вокализација);
- Слушање говора, разумевање информације и адекватна реакција детета (извршавање радње, показивање слика, узимање и давање предмета);
- Разумевање и извршавање једноставних налога и радњи, разумевање свакодневних животних ситуација;
- Дискриминација шумава и звукова из свакодневног живота (ветар, киша, гласови људи) ;
- Разумевање фацијалне гестикулације људи.

ЕКСПРЕСИВНИ ГОВОР:

- Имитативни говор, имитација геста;
- Вежбање доње вилице,вокализација, богаћење речника, показивање и именовање појмова са слика;
- Именовање и показивање различитих појмова са слика;
- Именовање и показивање предмета у просторији и ван ње;
- Усвајање стереотипних израза,, изволи“, ,, хвала“, ,,добар дан“, и сл.;

III СЕНЗОРНИ И ПСИХОМОТОРНИ РАЗВОЈ

Циљ ових вежби је да се стимулише развој осећаја и опажаја као и да се коригује и развија груба и фина моторика. Конкретне вежбе се примењују са сваким дететом понаособ у зависности од индивидуалних снага детата.

А. Вежбе за развој опажаја:

- Дискриминација предмета према облику;
- Вежбе перцептуалне константе – константност облика, константност величина;
- Придруживање предмета – идентичних и сличних;
- Кореспонденција облика - „калуп-фигура“ и неправилни облици;
- Кореспонденција према идентичним детаљима;
- Вежбе постављања дводимензионалних и тродимензионалних предмета;
- Дискриминација предмета, фигура, слика према величини;
- Веже разликовања основних боја;
- Вежбе састављања делова у целину;
- Вежбе груписања заснована на визуелном опажају – формирање класа на основу боје, облика, величине.

Б. Вежбе за психомоторни развој:

- Вежбе за доживљај објективног гестуалног простора-вежбе имитације једноставних покрета руком дефектолога (испред огледала) кроз игру;
- Вежбе имитације манипулисања предметима
- Вежбе имитације сложених активности (из свакодневног живота, серије од више покрета)
- Имитација моторичких покрета (лупање по коленима, тапшање руком, тапшање по рамену, додиривање делова лица)
- Вежбе за развијање моторике лица;
- Вежбе крупних мишића у корелацији са вежбама које спроводи професор физичког васпитања;
- Вежбе визуелно-моторне координације (низање, пертлање, ређање предмета, бојење одређених површина, цртање спајањем тачкица);
- Вежбе fine манипулативне спретности–цепкање папира на оштре делове, гужвање папирића, низање пертли, сечење маказама по линији;
- Вежбе састављања делова у целину: састављање једноставних облика, слика (два или три дела);
- Вежбе за доживљај телесне целовитости: показивање и именовање делова тела на себи, слици, дефектологу. Састављање фигуре човека од исечених делова ; тест за процену делова тела; осамостаљивање покрета (једна рука је увис, друга у страну; једна је рамену, друга испружена, руке испружене напред–дланови један на горе, други на доле);
- Вежбе латерализације–показивање и именовање делова тела са леве (десне) стране на себи, другом детету, дефектологу.

IV СОЦИЈАЛИЗАЦИЈА

Социјализација хендикепираних особа има својих специфичности које се односе на врсту и степен оштећења или сметње у развоју. Степен социјализације зависи од основног оштећења, могућности развоја психичких функција, резултата рехабилитационих мера, стимулације и заинтересованости средине (породице, центра, радне средине). Социјализација се остварује у условима заједничког живљења и међусобне интеракције са другом децом и васпитачима.

- Васпитна група и место појединца у групи;
- Играње и дружење са другом децом;
- Вежбање деце да знају своје место у колони, реду;
- Навикавање на устаљени режим рада у боравку;
- Интеракција (дете-васпитач; дете-дете);
- Укључивање у локалну заједницу (посете, излети, рекреативна настава);
- Социјална иницијатива (сналажење у одређеној ситуацији);
- Формирање елементарних навика учтивог понашања;
- Извршавање налога васпитача у циљу слушања, памћења и стварања обавеза (добро сам, хвала, до виђења, хао, изађи, уђи, дај ми то, однеси);
- Навикавање деце да воде рачуна о друштвеној имовини;
- Остављање материјала са којим се ради и играчке на своје место;
- Прихватање промена у редоследу обављања неког посла (распоред активности у току радног дана).

V ПРИРОДНА И ДРУШТВЕНА СРЕДИНА

Циљ: упознавање деце са елементарним природним и друштвеним појавама и односима који владају међу њима.

- Родитељски дом (именовање родитеља, брата, сестре, њихово препознавање и идентификација самог себе).
- Оријентација у боравку (радна соба, санитарна просторија, трпезарија, сала за физичко).
- Упознавање природне средине у непосредној околини, упознавање природних појава и промена везаних за одређено годишње доба.
- Препознавање и именовање биљака и животиња са слике, слагање једноставних слагалица са овим мотивима.
- Саобраћајно васпитање–препознавање и именовање саобраћајних средстава, понашање пешака на улици, прелажење улице на пешачком прелазу (у пратњи одраслих).
- Упознавање корисника са најважнијим догађајима у околини
- Развијање љубав према природи

VI ОСНОВНИ МАТЕМАТИЧКО–ЛОГИЧКИ ПОЈМОВИ

Основи циљ је усвајање што већег броја појмова о квалитативним односима између предмета у природи и непосредном окружењу.

- Спонтана игра предметима различитих облика;
- Препознавање и именовање геометријских облика (круг, квадрат, правоугаоник, троугао);
- Постављање предмета – хоризонтални и вертикални низови, пролажење предмета кроз други предмет, стављање једног предмета у други предмет, стављање једног предмета поред другог ;
- Појам пара (пар ципела, рукавица, придруживање);
- Постојаност предмета (мотивисати дете да трага за предметом који сакривамо);
- Кореспонденције "идентичних парова"–стављање сличице на исту такву сличицу;
- Кореспонденција " калуп-облик" (круг, троугао, правоугаоник, квадрат);
- Просторне и временске релације.

VII КРЕАТИВНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ЛИКОВНО ИЗРАЖАВАЊЕ:

Циљ оспособљавање деце да користе ликовна средства и технике, које су доступне њиховим способностима.

- Упознавање са различитим техникама цртања и сликања; дрвене боје; акварел; темпере; воштане боје; графит, и њихова употреба (оловка, четкица, боје);
- Слободно шкрабање оловком по папиру, кредом по табли или бетону;
- Сликање прстима по навођењу васпитача.
- Бојење бојанки са различитим мотивима;
- Цртање по шаблону (повлачење линија по моделу);
- Рад са пластелином; природним материјалима (кромпир).

МУЗИЧКО ИЗРАЖАВАЊЕ:

Циљ опуштање деце и буђење интересовања за разне музичке садржаје.

- Слушање одабране музике (дечијих песама) по избору;
- Певање кратких дечијих песмица;
- Праћење ритма плескањем руку:
- Праћење ритма покретима тела, кретањем уз ритам (социјалне игре слушања и разумевања других);
- Игре успостављања позитивне комуникације;
- Присуство и учествовање у музичким догађајима у центру.

VIII РАДНО ВАСПИТАЊЕ

Циљ: развијање мануалне спретности, способности концентрације, формирање радних навика.

- Декорисање просторије за рад;
- Рад са хартијом и тањим картоном (сецкање, пресавијање, умотавање, употреба маказа);
- Рад са тракама, пантљикама, тканином, вуницом, концем;
- Цепкање и гужвање папирића, израда колажа;
- Манипулисање зрнастим материјалом за рад (песак, жито, пиринач);
- манипулисање материјалима који се растежу (глина, пластелин);
- Рад са пластиком (чаше) и вуницом.
- Рад са природним материјалима-лишће, песак, зрневље.

Дипл. дефектолог
Анка Момчиловић

17.11.2013.

ПЛАН И ПРОГРАМ КОМБИНОВАНЕ ГРУПЕ

Укључивање деце са комбинованим сметњама у било коју установу социјалне заштите позитивно утиче како на њихов социјални тако и на емоционални развој. Уједно омогућава породици да донекле поправи квалитет свог живота.

Деца са комбинованим сметњама, као и вишеструко ометена, захтевају посебан мултидисциплинарни приступ који подразумева укључивање већег броја стручњака различитих дефектолошких грана.

Узевши у обзир и то да се углавном ради о тешкој менталној ретардацији приступ васпитно-образовном раду је максимално редукован и модификован. Акцент је на усвајању основних хигијенских навика, навика самопослуживања.

Битно је нагласити да било какав тип организованог и свакодневног рада доприноси њиховој бољој интеграцији у ширу социјалну средину и омогућава њихово боље функционисање.

План и програм реализују се кроз следећа подручја:

1. Социјални развој

Задаци ове области су стицање основних навика и вештина које се односе на:

- безбедност и сигурност деце
- навикавање на живот и рад у групи
- извршавање једноставних налога
- препознавање опасних ситуација
- формирање елементарних норми лепог понашања.

2. Самопослуживање

- Осамостаљивање детета у самопослуживању и послуживању
- Рад на чистоћи и уредности радног простора
- Учење, вежбање, усвајање навика личне хигијене.

3. Психомоторни развој

Доприноси развоју моторике, моторичких вештина и спретности у манипулисању и кретању, координацији и контроли покрета, њиховој брзини, тачности и равнотежи.

- Рад на очувању постојећих моторних способности које су неопходне за обављање елементарних операција

- Обогаћивање развоја сензорног, сензомоторног и психомоторног искуства детета.

4. Развој говора и језика

- ✓ Вежбе визуелне и акустичке пажње
- Покушај да се одржи активан и пасиван говор, разумевање говора других
- Рад на отклањању и ублажавању поремећаја и неправилности у говору.

5. Упознавање природне околине и средине

- Подстиче радозналост детета за предмете, појаве, догађаје, људе и њихова занимања
- ❖ Проширује искуства о себи и другима и појавама које га окружују.

6. Ликовно васпитање

- ❖ Ако је могуће, поједина деца, могу да моделују једноставне облике и да користе водене боје
- ❖ Овладати основним ликовним техникама и материјалима за рад као што су: пластелин, дрвене бојице и колаж папир.

7. Музичко васпитање

- Развити интерес за музику
- Радити на осећају за ритам и покрет
- Упражњавати једноставне окретне игре код деце код које је то могуће.

8. Радна окупација

- ✓ Брига о радном простору (сређивање и одлагање едукативног и радног материјала на место)
- ✓ Упознавање са разним врстама материјала за рад као и разним техникама.

Дипл. дефектолог
Аритонових Јелена

ПЛАН И ПРОГРАМ ЗА ЛИЦА СА АУТИСТИЧНИМ СПЕКТРОМ

Аутистични синдром карактерише дубоко измењен однос према људима и стварима. Аутистична лица се затварају и повлаче у сопствени свет. Они не контактирају са људима, не прилазе им, „не чују“. Због специфичности поремећаја облици, принципи и методе рада добијају посебан значај. За рад са аутистичним лицима потребни су и посебни материјални услови који се односе на групни рад, повећан број очигледних средстава и специјалних учила. Главни фактори из којих проистиче неопходност примене специјалних облика метода и принципа васпитно-образовног рада су следећи:

- ❖ Присуство вишеструких поремећаја понашања на чијем се кориговању мора радити упоредо са васпитно-образовним радом;
- ❖ Тешкоће у успостављању односа и комуницирања са аутистичним лицима;
- ❖ Потреба да се у току васпитно-образовног рада води рачуна о осетљивом и често лабилном психичком стању;
- ❖ Изразито одсуство способности за генерализацију које отежава усвајање појмова и примену стечених знања у измењеним условима;
- ❖ Отежано уклапање аутистичних особа у друштвену средину без обзира на тежину поремећаја и успех постигнут у васпитно-образовном раду.

ПРИНЦИПИ У РАДУ СУ:

- ❖ Развијање самосталности ;
- ❖ Континуирано бављење;
- ❖ Баланс између динамике групе и индивидуализације рада;
- ❖ Максимизирање позитивног;
- ❖ Функционални циљеви са јасним очекивањима;
- ❖ Стална процена;
- ❖ Чврста структура;
- ❖ Генерализација;
- ❖ Интензивна сарадња са родитељима;
- ❖ Тимски рад.

Циљ у раду са аутистичним лицима је стављање у функцију аспекта личности од успостављања контакта са околином, развијања социјално прихватљивог понашања, подстицање психомоторног развоја, изграђивање личне аутономије, подстицања креативног изражавања, стицање примерених знања, вештина и навика, као и развој мануелних и других способности.

Основни облици рада са аутистичним лицима су:

- ❖ Индивидуални рад;
- ❖ Групни рад и рад у паровима;
- ❖ Фронтални рад.

Проблеми развоја аутистичних лица у раду са њима захтеваће високо учешће индивидуалног рада, а у одређеним случајевима то ће бити једино применљив облик рада. Рад ће се организовати у мањим групама или паровима у ситуацијама када су у датој области способности уједначене па се могу обрађивати исти садржаји. Фронталним радом наводе се на дружење и међусобну сарадњу, али су могућности за овакав рад често ограничене. Радно васпитање, физичко и креативно-музичко и ликовно, су области где су изгледи за фронтални рад најбољи.

САДРЖАЈ РАДА

Идентификација-одвија се сваког дана у истом термину и теме за обраду су исте у обавезном делу и сличне у променљивом делу дневних активности;

- ❖ Ко је присутан
- ❖ Ко је одсутан
- ❖ Који је дан, месец, годишње доба
- ❖ Основно о временским приликама
- ❖ Упознавање деце са активностима у дану који је пред нама.

Циљ овог часа је да се упознају и уведу у дневне активности које их очекују, а тиме смањи повишену анксиозност и страховања, да смањи интензитет стереотипног понашања и ритуалних радњи, да ојача функцију „ЈА СИСТЕМА“ , да их учини успешнијим у просторној оријентацији. Овај час је веома значајан за даљи боравак тога дана у установи.

Говор

Циљ је развијање говора и способности за разумевање истог, комуницирање и усвајање појмова, као и савлађивање елемената писмености.

Задаци:

- ❖ Развиј разумевања говора-рецептивни говор
- ❖ Усмено изражавање-говор
- ❖ Комуникација
- ❖ Писмено изражавање
- ❖ Читање

Сензорни развој

Задаци:

- ❖ Дискриминација предмета према облику
- ❖ Константност облика
- ❖ Придруживање предмета
- ❖ Кореспонденција облика
- ❖ Вежбе у перцепцији фигуре-основе
- ❖ Дискриминација предмета-фигура према величини
- ❖ Вежбе у разликовањау боја
- ❖ Вежбе састављања делова у целину

Испуњење ових задатака доводи до развијања сензорних способности које доприносе богаћењу искуства, бољем опажању, схватању основних појмова количина, величина, облика и бољем сналажењу детета.

Психомоторна реедукција

Покрети које аутистична лица са собом доносе, као начин свог постојања, чине полаз у избору једноставних покрета и вежби. Организовањем тих покрета остварују комуникацију са терапеутом, откривају димензије простора, ритам времена, себе у том простору и времену и себе у односу на другог.

Вежбе за:

- ❖ Доживљај телесне целовитости
- ❖ Доживљај гестуалног простора
- ❖ Откривање објективног простора
- ❖ Уочавање и стабилизовање латерализованости са вежбама за усмеравање латерализованости
- ❖ Уочавање присуства другог
- ❖ Уједначавање тонуца и осамостаљивање покрета
- ❖ Координацију покрета
- ❖ Уочавање и препознавање ритмова
- ❖ Контролу импулсивности
- ❖ Процену трајања и орјентацију у времену
- ❖ Тактилну дискриминацију

Циљ овог подручја је:

- Спречавање продубљивања проблема
- Обнављање првих сензомоторних шема које обједињавају доживљај телесне целовитости и доживљај своје властитости
- Откривање стадијума огледала као првог зачетка свесног ЈА, чиме се остварује виши ниво реинтеграције доживљаја телесне целовитости.

Упознавање природне околине и друштвене средине

Задаци:

- ❖ Проширивање и сређивање искуства детета о себи, друштву и природи која га окружује;
- ❖ Развијање подстицање радозналости детета за предмет, појаве, догађаје, људе и њихова занимања;
- ❖ Стицање основних знања о појавама, односима за дете значајним догађајима у његовој непосредној природној и друштвеној околини;
- ❖ Развој говора и језика у вези са појмовима и односима у природној околини друштвеној средини.

Садржај овог подручја;

- ❖ Породица и породични дом:

- ❖ Боравак:
- ❖ Жива природа- животиње:
- ❖ Жива природа- биљке:
- ❖ Нежива природа:
- ❖ Саобраћајно васпитање.

Основни математичко-логички појмови

Задаци овог подручја су;

- ❖ Развијање и изграђивање општих појмова који се односе на објект, простор, узрочност:
- ❖ Развијање елементарних појмова који се односе на количине, величине, облике, време, положај у простору и просторне односе два или више објеката:
- ❖ Развијање елементарног речника логичких појмова повезаних за сналажење у простору и времену, за квантитативне и квалитативне односе и облике, за свакодневно искуство.

Садржај овог подручја:

- ❖ Именоване и препознавање предмета- боја, облик, величина;
- ❖ Постављање предмета у простору;
- ❖ Пролажење предмета кроз други предмет;
- ❖ Стављање једног предмета на други предмет;
- ❖ Стављање једног предмета поред другог предмета;
- ❖ Просторни ред.

Радно васпитање

Програм радног васпитања обухвата рад на развоју перцепције, fine моторике, визомоторне координације.

Облици рада су:

- ❖ Упознавање са различитим материјалима и техникама рада;
- ❖ Формирање вештина и навика потребних за радни процес;
- ❖ Оспособљавање за обављање елементарних радних операција и што самосталнији рад.

Садржај рада:

- ❖ Рад са хартијом и тањим картоном;
- ❖ Радови са концем, конопцем, тракама, пантљикама;
- ❖ Вежбе fine манипулативне спретности;
- ❖ Манипулисање са предметима и материјалима који се растежу и под притиском мењају облик;
- ❖ Манипулисање са течним материјалима;
- ❖ Манипулисање са зрнастим материјалима;
- ❖ Распоређивање разних семена према обрасцу.

Креативно васпитање

Креативно васпитање у себи садржи елементе музичког и ликовног изражавања. Ова два подручја перцепције-аудитивне и визуелне пружају богат спектар тема за учење најразличитијих садржаја који могу имати вишеструке циљеве-едукативне, корективне, креативне, примењене.

Час музичког васпитања почиње слушањем и певањем песме која је одабрана тог месеца. Уколико је могуће прате песме тапшањем руку или неким покретом тела. Пажња им се усмерава на поједине делове у песми који ће се касније и ликовно обрађивати.

Задаци ликовног васпитања су:

- ❖ Развијање слободног ликовног изражавања;
- ❖ Развијање интересовања за боје и технику бојења, као и за елементе пластичног обликовања;
- ❖ Упознавање са различитим средствима и техникама ликовног изражавања.

Циљеви :

- ❖ Вежбе мануелне спретности руку у целини и fine моторике;
- ❖ Стимулација визуелне пажње при покривању ограничене површине боја;
- ❖ Вежба латерализације . употреба и именовање доминантно латерализоване руке.

Самопослуживање и старање о себи

Задаци овог васпитно-образовног подручја су:

- ❖ Учење, формирање и увежбавање навика и вештина којима се развија већа самосталност детета у погледу старања о себи и својим свакодневним потребама;
- ❖ Учење, вежбање и усвајање навика личне хигијене, хигијене просторије и околине;
- ❖ Осамостаљивање детета у самопослуживању и послуживању других, у одржавању чистоће и уредности у одевању и личном изгледу;
- ❖ Развијање навика културног понашања, навикавање детета на заједнички рад и сарадњу са вршњацима, учешће у групним активностима;
- ❖ Основна упутства за безбедно кретање улицим.

Програм обухвата:

Облачење и свлачење одеће;
Елементарне хигијенске навике;
Узимање оброка;

Пригодне свечаности- издвојени датуми су:

- ❖ Слава Св. Прохор Пчињски;
- ❖ Нова година;
- ❖ Дечији рођендани;
- ❖ Васкрс;
- ❖ Св. Сава;
- ❖ Осми март.

Дипл. деф. Марина Миланов

ГОДИШЊИ ПЛАН И ПРОГРАМ ГРУПЕ ЗА ОМЛАДИНУ

Основни задатак васпитно-образовног рада са групом за омладину је: оспособити их а што самосталнији и независнији живот и рад, за привређивање у делимично заштићеним условима и помоћи им да буду што мање зависни од непосредне помоћи.

1. САМОПОСЛУЖИВАЊЕ

- ✓ Омогућити корисницима срећан и миран боравак у заштићеној средини под надзором стручњака;
- ✓ Развијање неопходних основних и корисних навика;
- ✓ Развијање радних навика, старање о менталном здрављу, брига о себи, усавршавање вештине храњења, облачења, хигијенских навика;
- ✓ Редовна лекарска контрола и сарадња са амбулантом у устан
- ✓ Одржавање хигијене просторија у којима се борави:
 - заливање цвећа у радној просторији,
 - уређење дворишта установе,
 - руковање електроапаратима,
 - одржавање одевних предмета, прибора и средстава за одржавање хигијене,
 - рад у трпезарији,
 - интимна хигијена.

2. РАЗВОЈ ГОВОРА И ЈЕЗИКА

- Подстицање корисника на што правилније усмено и писмено изражавање;
- Одржавање стеченог знања у специјалним школама;
- Уводити кориснике у разумевање писаних текстова, филмова, позоришних представа;
- Богађење речника непознатим речима;
- Усмено изражавање: рецитација, причање по сликама, описивање, препричавање;
- Писмено изражавање: преписивање, писање по диктату;
- Поуке о језику: велико слово на почетку реченице, тачка на крају, реченица, реч, слог, глас- без дефинисања, употреба знакова интерпункције;
- Читање књига код куће- разговор о прочитаном;

- Драмске и рецитаторске активности;

Подстицањем и стимулисањем развоја личности самим тим и развој говора и језика чини да корисници ове популације постану прихваћени чланови друштвене заједнице у склопу друштвене активности у најширем смислу.

3. РАЗВОЈ ПСИХОМОТОРИКЕ

Психомоторика није учење него обнављање и допуњавање искуства у психофизичком смислу, од великог је значаја за наше кориснике и њихову концентрацију.

Активности морају бити прилагођене особама са индивидуалним способностима.

Обновити допунити искуства корисника (у складу са могућностима) о доживљају одређеног дела тела, целине тела, времена, простора, другог и себе у социјалном пољу.

Игре манипулације телом и покретом , развијање моторике лица: набрати чело, правити гримасе, затворити очи, отворити једно око, покушај намигивања.

Игре предметима: лоптом, коцкама.

Развијање координације покрета гоењих и доњих екстремитета.

Стабилност ходања, препознавање боја, познавање просторних односа (лево-десно, горе-доле), вежбе графомоторних способности (писање, цртање), манипулација ситним предметима.

4. УПОЗНАВАЊЕ ПРИРОДНЕ И ДРУШТВЕНЕ СРЕДИНЕ

- Развијати код корисника љубав према природи и људима;

- Радити на формирању правилног односа према друговима и старијима, према друштвеној имовини, према својим правима и дужностима, интересовање и правилан однос према раду;

- Да развијају своја знања, умења, навике за живот и рад у окружењу, ближеј средини у којој се налазе, да међусобно имају пријатељски однос, међусобну комуникацију, једни другима помажу;

- Навођење корисника да посматрају појаве у природи, рад људи у ближеј околини и у одрђеним временским условима.

- Живот и рад у боравку:

- јутарња гимнастика;
- навикавање на одређени рад по режиму дана;
- учешће у одржавању и декорисању простора;
- помоћ другу или другарици при обављању неког посла.
- Родитељски дом:
 - ужа и шира породица(родитељи, браћа сестре...);
 - занимања чланова породице;
 - неговање правилних и приснијих односа у породици;
- Природна средина и рад људи:
 - промене везане за годишња доба;
 - рељеф, вода, ваздух, занимања људи, домаће и дивље животиње(станиште, изглед, како се крећу, чиме се хране, младунци...);
 - саобраћај - превоз путника и робе (друмски, ваздушни, водени, кретање пешака, семафор, саобраћајни знаци, раскрсница...).
- Механичке појаве:
 - кретање, брзина, сила;
 - притисак, ваздух, температура;
 - равнотежа;
 - светлосне и звучне појаве;
 - магнетизам и електрицитет.
- Почетни математички појмови:
 - развијање појма пола и цело нечега;
 - упознавање јединица мере: метар, час, километар...
 - појмови: више, мање, једнако, појмови величине и количине;
 - скупови, додавање елемента скупу и одузимање, припадност;
 - геометријски облици и фигуре;
 - апоени новца и употреба;
 - релациони појмови: дугачко- кратко, танко- дебело...
 - сналажење у времену, гледање на сат, делови дана, дани, недење, календар...
- Појаве у природи:
 - вода и стања воде, ветар, сунце, муње, громови...
 - Телесна шема;
 - Очување еколошке средине.

5. ЛИКОВНО ВАСПИТАЊЕ

Упознати кориснике са основним ликовним техникама: цртање, сликање, пластично обликовање...;

Усмеравање на опажање предмета и њихових облика, боја, сличности и разлика...

Задаци ликовног васпитања треба да се остварују у пријатној атмосфери са довољно простора и материјала у тиху и адекватну музику.

- Цртање- шкрабање: слободно повлачење прстом по глаткој или мокрој површини, кредом по бетону или табли, цртање на папиру већег формата, цртање једноставних облика, цртање на задату тему и слободно цртање;
- Бојење: воштаним бојама и темпером;
- Сликање;
- Сечење и лепљење папира (колаж);
- Пластично обликовање (глина, пластелин);
- Израда орнамената на предметима за употребу;
- Групно ангажовање на радовима већег формата;
- Елементи примењене уметности.

6. МУЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

Развијати интересовање и љубав за музику и музичке активности, развијати музичке способности: слух, осећај за ритам, емотивно доживљавање и музичко памћење.

Подстицати код корисника жељу за певањем и слушањем;

Певање уз музику, соло, хорско...;

Ритмика, ритмички елементи народних игара и кола са основним покретима;

Препознавање музичких инструмената;

Самостална употреба радио апарата, тв апарата у циљу одабира и слушања музике.

7. ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

У реализацији проф. физичког Слађане Јованчић

8. РАДНО ВАСПИТАЊЕ И РАДНА ОКУПАЦИЈА

Радно васпитање има за циљ да васпитава вољу и обогаћује емоционални живот, развија радне навике, општу физичку спретност и тачност, развија моторику прстију, шаке.

Корисници упознају разне врсте материјала, алата и разне технике и негују и развијају оне технике рада за које показују највише смисла и интересовања, да развију осећање одговорности према средствима и прибору за рад.

Радити на неговању креативности, упорности и истрајности у раду.

- Радионица народне радиности
 - Кројачка радионица: упознавање корисника са системом функционисања шиваћих машина, обука на машини без игле и конца, обука са иглом и концем, штепање нормалним бодом, састављање шавова, пеглање готових производа., подмазивање и чишћење машине, узимање мере сантиметром, шаблонско обележавање кредом, сечење кројачким маказама, ручно фирцање.
 - Радионица веза: вез обичним бодом, лснати бод, бод провлачење, танки бод(брзи вез), израда покрстица и бод по шеми, равни и коси пуњени бод, унакрсни бод намотавања, израда чворића.

- Креативна и ликовна радионица
 - ❖ Радионица витража: припрема стакла, брисање стаклене површине алкохолем и ватом, самостално исцртавање мотива по шаблону контур бојом, равномерно бојење површина унутар контура једнобојно,вишебојно (машање боја), печење готових производа.
 - ❖ Декупаж техника: осликавање дрвених, керамичких, стаклених предмета салветама, лакирање готових производа.
 - ❖ Радионица пластичног обликовања: пластично обликовање у глини према моделу, израда орнамената на предметима за употребу, израда мозаика од каменчића;
 - ❖ Примењена уметност: израда накита: прстења,огрлица и мињђуша.
 - ❖ Еколошка радионица: баштенски радови, уређивање и декорисање радних просторија.

9. СОЦИЈАЛИЗАЦИЈА

Оспособити кориснике за што адекватније и самосталније понашање у различитим животним ситуацијама. Развијати правилан став према свом положају у друштву, да се адекватно понашају према својим способностима. Навикавање на интеграцију у нормалној средини (контакти са вршњацима специјалних и основних школа, посета разних такмичења на културном и спортском плану).Помоћ другоме у опасној ситуацији- схватање опасних ситуација.Усвајање правила учтивог понашања, елиминисање псовки и других непристојних израза.

ВАСПИТАЧИ:
Марица Живковић
Милијана Станковић
Ана Шпаравало

ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА СА ОДРАСЛИМ КОРИСНИЦИМА

УЛОГА И ЗНАЧАЈ ДНЕВНОГ БОРАВКА ЗА ОДРАСЛЕ КОРИСНИКЕ

Највећи број интелектуално ометених лица борави у породицама, а посебно су угрожене породице које морају да се брину о таквом одраслом члану.

Материјална помоћ овим породицама није адекватна, мрежа установа за дневни боравак или за стационарни смештај је дефицитарна. Законска регулатива у овој области такође заостаје за потребама праксе.

Веома је тешко подизати и васпитавати инвалидна лица зато што:
имају специфичне проблеме и потребе,
имају ограничене могућности развоја и
карактерише их успорен и специфичан развој.

Бројни и наглашени проблеми јављају се након завршене едукације и рехабилитације. Осим тога, родитељи због своје болести и старости не могу да се баве одраслим интелектуално ометеним лицима, нарочито о онима који имају агресивно и деструктивно понашање, па и сексуалне испаде; страхују да им дете после њихове смрти може остати без потребне заштите.

Проблеме одраслих треба решавати синхронизованим деловањем породице, друштва за помоћ таквим лицима, стручних научно-истраживачких служби и установа које делују у корист ових особа, као што су дневни боравци.

Услуга дневног боравка одраслим и старим особама омогућава да остану у породици и да своје потребе задовоље у средини у којој живе, у свом породичном окружењу и тако избегну друштвену изолацију и смештај у институције. У исто време се породици (родитељима или стараоцима) обезбеђује слободно време за обављање других активности.

Одраслим корисницима наш Центар омогућава дневно збрињавање, исхрану, здравствену заштиту, васпитно-образовни рад, радну окупацију и културно-забавне и рекреативне активности према њиховим способностима и склоностима.

Рад са одраслим корисницима предпоставља другачију концепцију и организацију рада у односу на млађи узраст. У овом сложеном мултидисциплинарном процесу потребно је уважити индивидуалне разлике и специфичности у њиховим појединачним потребама. Крајњи циљ рехабилитације, третмана и социјалне интеграције је створити такве услове да ове особе, у складу са својим могућностима, могу живети живот достојан човека.

Неопходни су посебни програми рада, који у мањој мери садрже образовне елементе, док се васпитни рад усмерава на:

- очување постигнутих знања и вештина неопходних за сналажење у свакодневном животу,

- подстицање развоја свих области личности и

- освежавање стечених и стицање нових знања и вештина, у радно-окупационим и другим активностима,

што ће им омогућити бољу адаптацију на услове живота у разним видовима. Самим тим се одлаже њихово интелектуално пропадање (регресија), које је са годинама неминовно. Пошто се радно не оспособљавају, потребно их је радно окупирати, како би што мање били препуштени сами себи и деструктивности.

Социјализација и интеграција спроводиће се организовањем:

- спортских, музичких и др. такмичења,

- едукативних и рекреативних излета,

- продајних изложби и других активности,

што корисницима омогућава да остваре интеракцију са реалном друштвеном средином, а уједно ће се сензибилисати јавност-како би се променила стереотипна схватања стања, способности и потреба ових особа.

У групи за одрасле је 17 корисника (7 женског пола), узраста: до 30 година троје, од 30 до 40 година шесторо, од 40 до 50 година четворо и преко 50 година четворо. По Статуту наше установе група треба да броји до 10 корисника (нормативи не могу бити испоштовани због недостатка простора).

По степену оштећења група је хетерогена:

- са умереном МР је 12 (од тога 2 са Down syn. и 2 са вишеструком ометеношћу),

- 2 са лаком,

- 2 са тешком и

- 1 са аутизмом.

Као пропратне сметње јављају се: хемипарезе, епи симптоматологија, ослабљен слух, страбизам и поремећај рефракције, хипертензија, говорне сметње, промене у понашању (психозе, анксиозност, агресија и аутоагресија) и већина је под терапијом. С обзиром на њихове године не чуди да је 8-оро без једног, а 4-оро без оба родитеља, па зато они дневни боравак доживљавају и као свој други дом.

ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА

Примарни циљ у раду са одраслим лицима је очување степена стечених навика у оквиру подручја:

- бриге о себи,

- моторике,

- комуникације,

- социо-емоционалног понашања са циљем подстицања вишег степена самосталности

Планом и програмом обухваћене су ГРУПНЕ АКТИВНОСТИ:

- култура комуницирања (култура изражавања и опхођења, превенција ризичних облика понашања),
- радна окупација кроз радионице (радионица народне радиности, радионица папирне галантерије, ликовна радионица, филц радионица и еколошки радови),
- секције (рецитаторска, музичка, фолклорна),
- рекреативне активности (излети, спорт, едукативне шетње-упознавање града, понашање у саобраћају),
- слободне активности (компјутери, друштвене игре, одмор уз кафу и музику...) и

ИНДИВИДУАЛНЕ АКТИВНОСТИ, тј. индивидуални рад:

- са дефектологом (по програму за Индивидуални план подршке, као и развој говора и језика, сортирање-разврставање по боји, облику и величини, оријентација у времену и простору, рад са едукативним материјалом, рад на компјутеру...),
- са професором физичког васпитања (корективне и др. вежбе),
- са психологом (разна тестирања).

План и програм реализује се кроз следећа подручја:

I КОМУНИЦИРАЊЕ

У оквиру овог васпитног подручја обрађује се и утврђује елементарно читање и писање, рачунање, познавање појмова квалитета и природне и друштвене средине, све у корелацији са програмом социјалног развоја и радом на компјутеру, као и комуникација са животињама.

РАЗВОЈ ГОВОРА И ЈЕЗИКА

Основни циљ подразумева схватање говора, запамћивање речи и језичке структуре и формирање унутрашњег говора и језичког мишљења. Други циљ је развој говора који служи комуникацији на социјалном плану (спроводе га васпитачи путем разних вежби и слободног говорног изражавања, у корелацији са осталим подручјима).

У том смислу треба их уводити и у разумевање писаних текстова (да прочита и схвати смисао најчешћих опомена, наредби, забрана и др. обавештења и да се понаша у складу са тим информацијама).

Визуелно и акустичко опажање: посматрање позоришних представа, краћих филмова и др РТВ емисија;

Вежбе употребе разних језичких облика: именице, заменице, придеви, глаголска времена;

Усмено изражавање: опис предмета, појава и догађаја, меморисање песмица, читање и препричавање;

Писано изражавање: преписивање, писање по диктату, писање писама и адресирање;

Поуке о језику: употреба великог слова и знакова интерпункције;

Слободне активности: драмске и рецитаторске активности, квиз игре, учешће у пригодним приредбама и прославама.

УПОЗНАВАЊЕ ПРИРОДНЕ И ДРУШТВЕНЕ СРЕДИНЕ

Нежива природа: набрајање, карактеристике, значај

Жива природа: основна својства живих бића, класификација по спољним и др. битним својствима, грађа биљака и животиња, функција важних органа код биљака и животиња, човек (делови тела, унутрашњи органи);

Природне појаве: механичке, метеоролошке, топлотне, светлосне, звучне; предмети и њихова својства;

Екологија: очување животне средине (обрада текстова и песмица на тему екологије), као и лично ангажовање у очувању радног и животног простора;

Годишња доба: набрајање, карактеристике, рад људи, промене код биљака и животиња;

Занимања људи: у граду и на селу;

Саобраћај: врсте саобраћаја и саобраћајних средстава, кретање возила у одређено време-ред вожње, пешак у саобраћају, организовани обилазак градских саобраћајница; понашање у градском превозу.

ПОЈМОВИ КВАЛИТЕТА

Појмови и оријентација у простору: у, на, изван, испод, иза, горе, доле, наспрам, између, лево, десно, стране света;

Појмови и оријентација у времену: јуче-данас-сутра, ноћ-дан, јутро-подне-вече, разумевање календара, сналажење на часовнику;

Величине и упоређивање величина: велико-мало, кратко-дугачко, уско-широко, танко-дебело, високо-ниско...;

Мерење и мере: практичне радње мерења разних величина;

Линија: разликовање по облику, дужини и положају;

Геометријски облици: именовање, разликовање, цртање, вајање;

Бројеви: препознавање симбола бројева са елементима рачунања, препознавање и памћење значајних бројева (колико има година, датум рођења, број стана, број телефона...), практична примена и апоени новца (по програму Индивидуалног плана подршке).

РАД НА КОМПЈУТЕРУ

Са развојем друштва мења се и однос према хендикепираним лицима. Пошто је компјутерска технологија једно од обележја савременог друштва, нашла је значајно место у раду са овим особама и то као део рехабилитационог процеса, где кроз игру и забаву они развијају своје психомоторне способности и перцепцију, чиме добијају могућност да буду корисни чланови друштва.

Применом компјутерске технологије подстиче се развој координације покрета, визуелно-моторне координације, визуелног опажања и аудитивне перцепције.

Овај мултисензорни приступ важан је код стицања искуства који оставља трагове у развијању менталних функција, fine моторике, оријентације у простору и времену, вољне и усмерене активности код корисника.

Рад на компјутеру одвијаће се:

-у корелацији са осталим областима комуницирања (примењује се у развоју говора и стицању и утврђивању знања кроз цртање, бојење, дидактичке игре, гледање слајдова и образовних филмова) и

-по програму Индивидуалног плана подршке (упознавање са елементима рачунара, вежбе за усвајање шеме људског тела, fine моторике, координације око-рука, оријентације у простору, препознавања облика и боја...).

II СОЦИЈАЛИЗАЦИЈА

Социјализација је сложени процес изградње личности. Под тим процесом се подразумева прогресивно смањивање нагонских и др. егоистичких тенденција, њихово социјално оплемењивање, као и развијање способности за прилагођавање друштву.

Социјализација на ужем плану одвија се у самом боравку на практичним примерима и у датим ситуацијама. На ширем плану одвија се ван боравка и то на разним местима и у разним ситуацијама: едукативни и рекреативни излети, продајне изложбе, спортска и др. такмичења, биоскоп, позориште, пешачки прелаз, аутобус ... (што корисницима пружа више самопоуздања и сигурности за срећнији и садржајнији живот у заједници).

Садржај активности:

Неговање навика за групни живот и рад-васпитна група и место појединца у групи, поштовање режима дана у боравку I правила у друштвеним и спортским играма;

Формирање елементарне одговорности и дисциплине-извршавање налога и наређења по датим упутствима, схватање и прихватање ограничења, не прелазити на други посао док се започети не заврши, навикавање на промену посла, активности, игре;

Развијање сигурности и опрезности-схватање опасних ситуација и адекватна реакција у њима, помоћ другу и другој особи која се нађе у опасној ситуацији;

Појам о самоме себи и вредновање своје личности-развијање сазнања да може бити користан члан друштва, интеграција (што више контаката у друштвеној заједници: посете, такмичења, изложбе, рекреативно купање у базену...);

Руковање новцем и куповина-располагање наградом или цепарцем, обављање ситне куповине (за потребе домаћинства), куповање предмета за личну употребу, упознавање са поштанским услугама;

Емоционално прилагођавање у животним ситуацијама-развијање осећања одговорности за своје поступке, развијање правила односа према друговима и супротном полу, понашање у веселим ситуацијама и реаговање у фрустрационим ситуацијама;

Усвајање навика учтивог понашања-поздрављање познатих лица свакодневно, поздрављање непознатих особа- упознавање, дочекивање гостију и посетилаца, примање или давање поклона, комплимената; саучешћа, честитања, разговор телефоном, нуђење или прихватање позива за излазак у шетњу, биоскоп, позориште, на утакмце..., указивање на учтиве и неучтиве начине изражавања, елиминисање псовки и др. непристројних израза;

Формирање свести о елементарним нормама друштвено-моралног понашања-схватање значења неких моралних појмова и односа (испуњавање обећања, одржавање поверења, чување тајни идр.), елиминисање неористојног понашања у разним ситуацијама као што су: оговарање, непристојна радозналост, бучно понашање, пљубање на јавном месту, млатарање рукама и сл., спремност да се одигра улога посредника код вршњака или млађих, који су у свађи или препирци, спремност и способност да се у адекватним ситуацијама упути критика, прекор или осуда, због понашања у оправданим случајевима или ситуацијама;

Социјална иницијатива-научити их да затраже обавештење од непознатих лица на непознатим местима, да се снађе у ресторану или послатричари приликом наруџбине и плаћања, да зна да се обрати милиционеру ако се изгуби, или ако му је потребна помоћ, да зна своје личне податке и да их да надлежнима, ако је описмењен да зна да адресира писмо.

III САМОПОСЛУЖИВАЊЕ

У оквиру ове области корисници утврђују стечене навике, а такође стичу и нове. Спровode се свакодневно, у зависности од дневних активности.

Садржај активности:

Самостално одржавање личне и опште хигијене-правила хигијенског понашања, употреба властитог хигијенског прибора (по програму Индивидуалног плана подршке);

Адекватна употреба одеће и обуће-намена, одржавање, самосталност у облачењу;

Исхрана-основни појмови о исхрани, самопослуживање са столом, укључивање на испомоћ у кухињи, одржавање хигијене посуђа и прибора за јело;

Уређивање просторија у боравку и стану-просторије и њихова намена, као и одржавање хигијене;

Правилно руковање електроапаратима

Неговање навика за контролу здравља-интимна хигијена и елементарна знања из области сексуалног васпитања, редовна лекарска контрола (лекар опште праксе, зубар, гинеколог, неуропсихијатар) у сарадњи са нашом здравственом службом и родитељима.

IV РАДНО ВАСПИТАЊЕ И РАДНА ОКУПАЦИЈА

Радна окупација има васпитну вредност, јер се разним подстицајима развијају радне навике, љубав према раду, истрајност, одговорност, знање, умешност и вештина за обављање једноставних радњи. Тиме се развија моторика, побољшава координација покрета, обогаћује интелектуални живот корисника (увежбавањем појединих операција ствара се сазнање и искуство које доприноси развоју мишљења). Једном речју, радна окупација благотворно делује на целокупан равој и понашање корисника, а све то доприноси бржој социјалној интеграцији.

Квалитет и квантитет рада није примарни циљ, он је само резултат свеукупног развоја наших корисника.

Као и свака мануелна активност, тај рад мора бити усмерен, а у исто време индивидуално дозиран и планиран. Наши корисници су сада радно окупирани кроз радионице народне радиности, папирне галантерије, креативне радионице, еколошке радове и др. активности.

Радови се излажу на продајним и другим изложбама.

Од ове године почиње са радом **радионица филца** у оквиру пројекта „Отварање нових сервиса и нових облика подршке за особе са сметњама у развоју у граду Нишу и нишком региону“ Удружења грађана Другачији заједно, а у сарадњи са међународном организацијом IB-Behindertenhilfe из Немачке.

ТКАЧКА РАДИОНИЦА

ТКАЊЕ НА РАМУ

Садржаји рада:

- мотање вунице,
- припрема ручних рамова за ткање (сновање основе),
- провлачење потке,
- чворовање вуницом (по шеми)

Средства за рад:

- рам са ексерима,
- канап,
- разнобојна вуница,
- крпице,
- кожице
- пластичне кесе

Производи:

- подметачи, тканице, торбице,
- зидне таписерије

ТКАЊЕ НА РАЗБОЈУ

(израда текстила ручним ткањем)

Садржаји рада:

- припрема материјала за ткање (мотање вунице на клупко, чунак, сноваљку),
- сновање разбоја,
- обука у ткању разним техникама (преплетаји: платно, рипс, кепер),
- завршна обрада тканог производа,
- чишћење разбоја и радног места

Средства за рад:

- разбој, сноваљка, чунак, вуница,
- памучни конац и траке

Производи:

- крпарице, шал, пончо, милје

РАДИОНИЦА ПАПИРНЕ ГАЛАНТЕРИЈЕ

Садржаји рада:

- мерење, обележавање, сечење,
- савијање (на пола, у спиралу и у виду хармонике),
- спајање рупица иглом и концем,
- зумбање картона,
- облагање картона папиром у боји,
- лепљење, укоричавање,
- постављање ручки

Средства за рад:

- папир у боји, картон, украсно платно,
- селотејп, лепак,
- конац (gliser), траке за ручке
- калуп за папирне кесе
- шило, зумба, игла за вез,

Производи:

- украсне кесе за флаше и др.,
- честитке и зидне слике техникама: колаж, квиллинг, вез
- мапе за рачуне,
- украсне корпице

РАДИОНИЦА ФИЛЦА

Филцовање је техника обликовања предмета од чешљане вуне, која развија креативност, истрајност и посвећеност у раду, а доприноси очувању традиционалних вредности.

Производи се праве разним техникама:

Мокро филцовање

Вунена пређа се помоћу вруће воде и сапуна трља, ваља и гњечи, све док се влакна потпуно не испреплету, тако да се више не могу размрсити и на крају добијамо густ и нераскидив материјал-филц или пуст. Тиме се омогућава велики спектар обликовања и шарања разним бојама, облицима, величинама, постоји могућност сликања са вуном. Овакав начин обраде вуне спада у примјењену умјетност.

Сам процес филцовања је весело, креативно искуство, али изискује доста упорности јер је физички напоран и дуготрајан процес. За израду једне мање торбе, или неког другог предмета мокрим филцовањем, потребна су три до четири сата рада. Ова древна техника се на западу користи и за психотерапију, јер не само да изискује посвећеност стварању, већ и вуна којом се ради масира акупунктурне тачке на шакама.

Суво филцовање

Разнобојна чешљана вуна се сабија и обликује специјалним танким иглама, које при крају имају неколико кукица. Врло је битна опрезност у раду, због оштрих игала, па се филцовање вуне врши на подлози од пресованог сунђера.

КРЕАТИВНА И ЛИКОВНА РАДИОНИЦА

У овој радионици се реализују различити програми уз примену широког спектра ликовних техника:

- цртеж-обичном оловком,
- бојење- дрвеним, воштаним, акварел и уљаним бојама, као и бојама за свилу и стакло,
- колаж,
- мозаик,
- израда предмета од природног материјала.

Специфичност радионице је израда цртежа, зидних слика (уље на платну, витраж), уникатних ешарпи и уметнина од предмета и плодова из флоре. Ове активности подстичу фину моторику и развијају креативност. Ангажују се корисници различитог нивоа функционисања.

Програм рада састоји се из тематских целина усклађених са годишњим добима, календаром празника и субјективним доживљајима, као и рад по слободном избору.

ЕКОЛОШКА РАДИОНИЦА

Одржавање и декорација радних просторија,

Баштовански радови: одржавање травњака, живе ограде, цвећа

V КУЛТУРНО-ЗАБАВНЕ И РЕКРЕАТИВНЕ АКТИВНОСТИ

Кроз обавезан вид рехабилитације садржани су и разни облици рекреације и организовања слободног времена (од спорта, културно-забавних активности и др. садржаја), као и контакти са широм друштвеном заједницом (кроз заједничке излете, приредбе, такмичења, уметничке радионице...)

Тиме се код корисника:

- шире знања и искуства и подстиче мотивација,
- превентивно делује на развој осећања усамљености и изолованости,
- развија осећање пријатности, задовољства и личне вредности,
- задовољавају потребе за сигурношћу, прихватањем, самопоштовањем,
- развија способност да се прихвати и поднесе повремени неуспех,
- отклањају елементарне тензије,
- утиче на развој позитивних моралних и естетских вредности,
- унапређује комуникација, као један од путева активне социјализације.

Садржај активности:

Пасиван одмор

- одмарање после ручка, уз кафу
- прелиставање илустрованих и др. часописа
- друштвене игре: «не љути се човече», игре са слагалицама, домине, шах, јамб...
- бављење хобијем: сакупљање сличица, касета...

Активан одмор

- спортске активности: фудбал, кошарка, стони-тенис, куглање и др. (у сарадњи са проф. физ. васпитања)
- учење основних плесних корака уз музику
- организовање пригодних приредби
- организовање ликовних радионица -у сарадњи са хум.организацијама
- посете приредбама, биоскопу, утакмицама...
- организовање спортских такмичења
- уређење и декорација радних просторија и хола

Разнода

- заједничка прослава дечјих рођендана
- прослава верских и државних празника
- слушање музике по избору и по жељи
- гледање културно-забавног и спортског ТВ програма

Рекреација

- рекреативно купање у базену
- шетње ради упознавања околине
- игре у природи, у складу са годишњим добима
- једнодневни излети
- вишедневни рекреативни боравак (уз посебан програм рекреативног рада са корисницима).

Дипл. дефектолог Маријола Манчев

ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА ПСИХОЛОГА

Психолог установе учествује у спровођењу дневних активности заједно са корисницима, родитељима или старатељима корисника и стручним лицима установе. Кроз индивидуални и групни рад са корисницима примењују се одговарајуће технике и методе ради процене степена очуваности психофичичких способности, како би капацитети сваког корисника били препознати и у потуности искоришћени.

Поље рада психолога обухвата следеће области:

I УЧЕСТВОВАЊЕ У ПРИЈЕМУ КОРИСНИКА

Учествовање у пријему корисника подразумева следеће активности:
преглед документације за пријем корисника у установу
узимање општих података од родитеља или старатеља
консултовање са члановима комисије за пријем (да ли су испуњени услови да се

предложени прими у установу)

- праћење целокупног понашање корисника кроз индивидуални и групни рад у току наредних шест месеци
- доношење одлуке о пријему корисника уз сагласност свих чланова комисије.

II РАЗВРСТАВАЊЕ КОРИСНИКА ПО ГРУПАМА

Да би се формирале хомогене групе за рад и активност узима се у обзир календарски и ментални узраст, ниво способности, емоционална и социјална зрелост и интересовања корисника.

III ДИЈАГНОСТИКОВАЊЕ КОРИСНИКА

Овај рад подразумева следеће:

- узимају се основни биографски подаци од родитеља или старатеља

- процењује се понашање корисника у групи и у току индивидуалног рада
- примењује се одговарајући тестовни материјал ради процене: интелектуалних способности, способности за учење, карактерних особина личности, темперамента, мотивације, (не)постојања можданог оштећења и социјалне зрелости
- процењује се очуваност основних психичких функција
- врши се поређење тако прикупљених података са постављеном дијагнозом корисника од стране комисије за категоризацију деце ометене у развоју.

IV РАД НА АДАПТАЦИЈИ КОРИСНИКА

Адаптација корисника подразумева социјализацију и интеграција у животну и радну средину. Задатак психолога је зато следећи:

- На време препознати психопастолошке феномене и симпоматологију
- Спречавати асоцијална понашања и неговати социјално прихватљиве обрасце понашања у свакодневной комуникацији
- Неговати стечене навике и радити на увајању нових
- Вршити процену радних способности, истрајности у раду, мотивације, пажње, заинтересованости, моторичке спретности и сл.

V РАД ПСИХОЛОГА У КАБИНЕТУ

Рад психолога у кабинету обухвата следеће активности:

1. ИНДИВИДУАЛНИ РАД СА КОРИСНИЦИМА

Индивидуални рад са корисницима зависи од врсте и степена ометености. Због тога је овај рад прилагођен специфичностима сваке групе.

Рад са корисницима најмлађег узраста

У договору са дефектологом групе психолог примењује различите вежбе у раду у зависности од способности сваког појединачног корисника.

Спроводе се следеће вежбе, технике и методе:

игра

вежбе за развој психомоторике:

Овде спадају следеће вежбе: вежбе упознавања делова тела и телесне целовитости, вежбе за развој опажаја, вежбе моторичке и визуо-моторне координације.

❖ вежбе за подстицање развоја говора и језика:

Овде спадају следеће вежбе: вежбе визуелне и акустичке пажње-вежбе препознавања, вежбе именована речи, показивања и именована конкретних предмета

Рад са корисницима који имају комбиноване сметње

У сарадњи дефектологом обнавља се оно што су корисници претходно вежбали. У раду се користе следеће методе и вежбе:

❖ игра

❖ цртеж

❖ вежбе за развој психомоторике:

Ове вежбе развијају способности опажања и сналажења у околини, развијају моторику, моторичке вештине, развијају координацију и подстичу развој говора, когнитивних и других интелектуалних способности. Овде спадају следеће вежбе: вежбе упознавања делова тела и телесне целовитости, вежбе за развој опажаја, вежбе моторичке и визуо-моторне координације.

5. вежбе за развој говора и језика:

Ове вежбе оспособљавају кориснике да слушају и разумеју говор других, развијају активни и пасивни речник, подстичу когнитивни развој. Овде спадају следеће вежбе: вежбе визуелне пажње, вежбе препознавања, вежбе именована.

Рад са корисницима са дијагнозом первазивних развојних поремећаја

У сарадњи са дефектологом групе примењују се следеће методе и технике:

6. игра

7. вежбе за развој говора

8. вежбе визуелне перцепције

9. вежбе за развој фине моторике и визуомоторне координације

Рад са омладином која има интелектуалне сметње

У оквиру ове групе групе користе се следеће технике и методе:

- 3. ВИТИ**
- 4. Л.А.П. скала**
- 5. ТНР- тест недовршених реченица**
- 6. ТЕП- тест его перцепције**
- 7. Равенове прогресивне матрице (црно-беле и у боји)**
- 8. цртеж (слободне и задате теме)**
- 9. цртеж људске фигуре (Маховер техника)**

Поред тога примењује се и вежбе за:

сензомоторни и психомоторни развој,
развој говора и вербалног изражавања,
развој логичког мишљења,
развој појма о себи и свом властитом идентитету.

Ове вежбе се примењују у зависности од:

календарског и менталног узраста корисника,
степену очуваности психичких функција,
постојећих, а неискоришћених потенцијала за развој личности,
тренутног психичког стања,
мотивације.

Рад са одраслим корисницима који имају интелектуалне сметње

Индивидуални рад у оквиру ове групе корисника састоји се из истих техника као и рад претходне групе само што је овде нагласак на утврђивању степена регресије и успоравању истог.

2. САРАДЊА СА РОДИТЕЉИМА КОРИСНИКА

Овај рад подразумева:

- интервју са родитељима и узимање основних анамнестичких података
 - ❖ саветовање родитеља у вези са актуелном породичном проблематиком (пружање адекватних савета како би се разни сукоби, неслагања, несугласице између корисника и родитеља превазишли на конструктиван начин)
 - ❖ обавештавање родитеља о напредовањима или назадовању у развоју
 - ❖ упућивање родитеља на редовне лекарске контроле, а посебно оних корисника који имају психичке сметње удружене са менталном ретардацијом.
 - ❖ психотерапијски рад са родитељима.

3. ВОЂЕЊЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ И АДМИНИСТРАЦИЈЕ

Задатак психолога је: свакодневно вођење индивидуалног дневника рада, израда месечних извештаја и израда годишњег плана рада. Такође психолог мора да у писменој форми да своје мишљење и налаз о сваком појединачном кориснику. При томе користи: биографске податке, податке добијене од родитеља или старатеља корисника, податке које је добио од васпитача групе и податке које је добио на основу тестирања корисника. Вођење документације је потребно и да би се могла извршити евалуација података добијена у различитим временским интервалима а све са циљем доношења закључака о променама (напредовањима или назадовањима) на пољу психофизичких способности и функција.

VI САРАДЊА СА СТРУЧНИМ ЛИЦИМА УСТАНОВЕ

Ова сарадња подразумева следеће:

заједничко праћење корисника од стране тима стручњака (дефектолога психолога, васпитача, мед.сестара, лекара, проф.физичке културе)

- прилагођавање садржаја рада и начина рада узрасту, способностима и интересовањима корисника

- проналажење заједничких решења проблемима који настају у току групног рада.

Дипл. психолог
Споменка Радојевић

ГОДИШЊИ ПЛАН И ПРОГРАМ ЗА ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

Деца и омладина са посебним потребама испољавају многе недостатке у области психомоторног развоја. Психомоторне ретардације се код њих испољавају углавном у одржавању равнотеже, немогућности кретања, или несигурности у кретању, у координацији покрета и просторно-временској оријентацији.

Физичко васпитање усмерено је ка отклањању и ублажавању ових способности и на развијању очуваних способности и спретности. Спроводе се она телесна вежбања и активности која доприносе одржавању и унапређивању општег телесног здравља, развијању боље координације групе великих и малих мишића и бољем телесном држању. Физичка вежбања доприносе смањењу тензија, развијању пожељних облика понашања детета и успешнијем прилагођавању захтевима друштвеног живота и раду.

Циљеви и задаци:

- да се спонтаним и усмереним физичким активностима потпомаже раст и развој и утиче на чување и унапређивање здравља;
- да се развије и побољша координација и равнотежа;
- да се уз визуелну, аудитивну и кинестетичку концентрацију побољшава основни ритам кретања;
- да се одговарајућим физичким активностима и игром ублажују и умањују емоционалне тензије и стичу навике свакодневног вежбања;
- да се утиче на стварање и развијање навика личне хигијене, хигијенског начина живота, као и хигијене средине у којој дете живи;
- да се развијањем навика кретања помогне детету да овлада простором, упозна околину и сопствено тело и подржи спонтано изражавање покрета;
- да омогући детету игру и сличне облике разоноде;
- да се физичка активност детета организује тако или, ако изазива радост и пружа задовољство, да доприноси развоју сарадње међу децом, усвајању основних норми понашања и реда у игри, развоју самосталности и сигурности у тим активностима;
- да олакша укључивање детета у колективе њихових вршњака и у ширу друштвену заједницу.

Циљеви и задаци се остварују кроз следеће активности:

ВЕЖБЕ ЗА РАЗВИЈАЊЕ ОРГАНИЗОВАНОГ СКУПЉАЊА И КРЕТАЊА

Појам става мирно;

Окретање десно лево цели круг;

Појам круга, колоне, врсте;

Кретање у колони и у паровима;

Појам горе, доле, иза, испред

ПРИРОДНИ ОБЛИЦИ КРЕТАЊА

1. Ходање:

напред, назад
на прстима
на петама
између две линије
по косој површини
са ношењем предмета
кратки кораци
дуги кораци
на спољашњој ивици стопала
на унутрашњој ивици стопала
с променом ритма
у колони
у пару
четвороножно
по суженој површини
по линији
по греди

2. Трчање:

праволинијски
између препрека
с променом правца кретања
кружно
по косој површини

3. Скакање:

скакутање на обе ноге у месту и кретању

скакутање на једној нози у месту и кретању
скакање у вис и даљ из места и залета
прескакање ниских препрека из места и залета
ускакање у обележен простор

4. Котрљање и колутање:

колут напред
колут назад
око осе тела

5. Пузање:

на стомаку
на леђима
на боку
четвороношке

6. Пењање и силажење:

рипстол
степенице
клупице

7. Вучење и гурање:

канапа
столице
гурање ваљка
гурање у пару (један другог)

8. Провлачење:

испод намештаја и
затегнутог канапа

9. Вежбе равнотеже:

статичке-стајање на једној нози, на нестабилној површини,
динамичке-ход по греди, шведској клупи

10. Вежбе моторике:

шведске мердевине (хоризонталне) различите дужине
шведски сандук (шестоделни)
вијаче

РАД СА ЛОПТОМ

1. Бацање и хватање лопте:

обема рукама
једном руком
на више начина

2. Вођење лопте:
 - обама рукама (у месту и кретању)
 - једном руком (у месту и кретању)
 - између препрека (руком и ногом)
3. Шутирање лопте: десном и левом ногом
4. Гађање, котрљањем лопте, у циљ
5. Полигон

ОСТАЛЕ АКТИВОСТИ

1. Јутарња гимнастика
2. Спортске и такмичарске игре:
 - стони- тенис
 - пикадо
 - фудбал
3. Шетња (летње и зимске активности)
4. Прославе
5. Учење плесних и народних игара
6. Рекреативно купање и рад у базену
7. Куглање
8. Једнодневни излет
9. Индивидуални рад (корективна гимнастика, вежбе за јачање мишића , горњих и доњих екстремитета, мишића, шаке-рад на справама и коришћење одговарајућих реквизита)
10. Просторија за релаксацију и опуштање (фотелја за масажу, медицински кревет за опуштање), за кориснике који испољавају нервозу, или желе да се осаме.

РАД ПО ГРУПАМА

Најстарија група: очување постојеће моторике, спортске и такмичарске игре, учење плесних и народних кола;

Средња група: побољшање и очување моторике, равнотеже и оријентације у простору;

Комбинована група: вежбе равнотеже, ходања и свих природних облика кретања;

Развојна група: организовано скупљање и кретање, вежбе за природне облике кретања;

Аутистична група (рад ће се изводити у сарадњи са дефектологом)

- циљ у раду са аутистичном децом је: кориговање бизарних и стереотипних покрета; одржавање потребног нивоа моторних и радних способности деце и развијање интересовања за игру и спорт.

- . задаци физичког васпитања у раду са аутистичном децом су:
- . локомоторне активности
- . манипулативне активности
- . вежбе равнотеже (статичне и динамичне)
- . положај тела у мировању и кретању
- . увежбавање у избегавању препрека и оријентација у простору.

Проф. физ. васп. Слађана Јованчић

ПЛАН И ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ КОРИСНИКА ЗА 2014 ГОД.

План и програм здравствене заштите корисника установе спроводи се кроз дневни, месечни и годишњи план и програм рада.

ДНЕВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ

Обухвата следеће:

Јутарњи пријем корисника:

- преглед грла, коже и видљиве слузокоже

- контрола личне хигијене

- узимање података од родитеља (старатеља) о здравственим проблемима или променама у понашању корисника ако их је било код куће

Упознавање васпитача о здравственим проблемима корисника из њихове групе, ако је нешто уочено током пријема

Подела терапије у време доручка, ручка или ужине

Мерење крвног притиска корисницима који узимају антихипертензивну терапију (два пута недељно, по потреби и чешће)

Збрињавање корисника у случајевима:

- напада епилепсије

- када показују јаку нервозу и агресивност

- насталих повреда

- када имају друге здравствене проблеме (повишена температура, главобоља, мучнина и сл.)

Контрола хигијенске исправности хране за кориснике

Контрола хигијене:

- кухиње и кухињског прибора

- личне хигијене особља које сервира храну

- трпезарије

- радних просторија корисника

- тоалета за особље и кориснике

Здравствена служба налаже да се појачају санитарно-хигијенске мере у случајевима када је проглашена епидемија неке заразне болести (грип, жутица, цревне инфекције и др.) како би се спречила појава заразе а то подразумева следеће:

- стављање посуда са раствором дезинфекционог средства за потапање руку испред тријажне амбуланте и у тоалетима за кориснике и особље

- натапање отирача за ноге раствором дезинфекционог средства

- брисање раствором дезинфекционог средства трпезаријских и столова у собама корисника
- дезинфекција тоалета за кориснике и особље.

МЕСЕЧНИ ПЛАН И ПРОГРАМ

Обухвата следеће:

- ❖ Мерење крвног притиска корисницима изнад осамнаест година (једном месечно)
- ❖ Мерење телесне тежине корисницима који су знатно добили или изгубили на тежини из неких разлога (једном месечно)
- ❖ Давање упута за санитарни преглед особљу које сервира храну
- ❖ Узимање резул
- ❖ та санитарних прегледа (санитарних књижица) из Завода за превентивну медицину
- ❖ Сарадња са комисијом за пријем нових корисника
- ❖ Сарадња са хигијенско-епидемиолошком службом Дома здравља.

ГОДИШЊИ ПЛАН И ПРОГРАМ

Обухвата следеће:

10. Систематски преглед корисника (једном годишње)
11. Контролу лабораторијских налаза корисника по повратку са летњег распуста
12. Праћење корисника на излетима или вишедневном рекреативном боравку
13. Сарадњу са Републичком санитарном инспекцијом која у установи контролише хигијену и санитарне књижице особља које ради са храном
14. Сарадњу са Центром за превенцију Дома здравља чикја екипа врши превентивне прегледе свих запослених.

На основу члана 27.Статута Центра за дневни боравак деце, омладине и одраслих лица ментално ометених у развоју, Управни одбор је на седници одржаној дана 23.01.2014.године донео следећу:

ОДЛУКУ

Усваја се План финансијског пословања Центра ``Мара`` за 2014.годину.
План финансијског пословања саставни је део Годишњег програма рада Центра за 2014 годину.

Образложење

Управа за дечију,социјалну и примарну здравствену заштиту Града Ниша,доставила нам је допис бр.07-82/2014,од 23.01.2014.године у коме нас обавештава да је Одлуком о Буџету Града Ниша за 2014(Сл.лист града Ниша бр.95/2013)извршена расподела средстава за Установу на другачији начин и у другачијем износу од средстава предвиђених нашим планом који је усвојен на седници управног одбора одржаној дана 28.11.2013.Из тих разлога предложени финансијски план за 2014.који је усвојио управни одбор на поменутој седници мора да се измени.Директор Центра ``Мара`` Милош Ранђеловић је на основу овога поднео предлог Плана финансијског пословања Центра за 2014.годину. Након изнетог предлога , Управни одбор је једногласно усвојио предложени План финансијског пословања за 2014 годину, те је одлучено као у диспозитиву ове одлуке.

Заменик председника управног одбора
Центра ``Мара``
Добривоје Динић

ГОДИШЊИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2014. ГОДИНУ

ЦЕНТАР ЗА ДНЕВНИ БОРАВАК ДЕЦЕ, ОМЛАДИНЕ И ОДРАСЛИХ ЛИЦА МЕНТАЛНО ОМЕТЕНИХ У РАЗВОЈУ „МАРА“

Број Позиц.	Економ. Класифик.	ОПИС	План за 2014. годину
----------------	----------------------	------	-------------------------

59	4110	Плате, додаци и накнаде запослених (зараде)	21.395.000
	4111	<i>Плате, додаци и накнаде запослених</i>	21.395.000
60	4120	Социјални доприноси на терет послодавца	3.830.000
	4121	Допринос за ПИО	2.354.000
	4122	Допринос за здравствено осигурање	1.316.000
	4123	Допринос за незапосленост	160.000
61	4130	Накнаде у натури	740.000
	4131	<i>Накнаде у натури (превоз на посао и са посла - маркица)</i>	740.000
62	4210	Стални трошкови	1.600.000
	4211	Трошкови платног промета и банкарских услуга	40.000
	4212	Енергетске услуге	1.200.000
	4213	Комуналне услуге	130.000
	4214	Услуге комуникација	200.000
	4215	Трошкови осигурања	30.000
63	4220	Трошкови путовања	110.000
	4221	Трошкови службених путовања у земљи	95.000
	4229	Остали трошкови транспорта	15.000
64	4230	Услуге по уговору	677.000
	4232	Компјутерске услуге <i>- Компјутерске услуге (01)</i> <i>- Компјутерске услуге (08)</i>	140.000 60.000 80.000
	4233	Услуге образовања и усавршавања запослених <i>- Услуге образовања и усавршавања запослених (01)</i> <i>- Услуге образовања и усавршавања запослених (08)</i>	140.000 42.000 98.000
	4234	Услуге информисања <i>- Услуге информисања (08)</i>	60.000 60.000
	4237	Репрезентација <i>- Репрезентација (01)</i> <i>- Репрезентација (08)</i>	250.000 60.000 190.000
	4239	Остале опште услуге <i>- Остале опште услуге (08)</i>	87.000 87.000
65	4240	Специјализоване услуге	60.000

ГОДИШЊИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2014. ГОДИНУ

ЦЕНТАР ЗА ДНЕВНИ БОРАВАК ДЕЦЕ, ОМЛАДИНЕ И ОДРАСЛИХ ЛИЦА МЕНТАЛНО ОМЕТЕНИХ У РАЗВОЈУ „МАРА“

Број Позиц.	Економ. Класифик.	ОПИС	План за 2014. годину
----------------	----------------------	------	-------------------------

	4243	Медицинске услуге	50.000
	4249	Остале специјализоване услуге	10.000
66	4250	Текуће поправке и одржавање	270.000
	4251	Текуће поправке и одржавање зграде и објекта <i>- Текуће поправке и одржавање зграде и објекта (01)</i> <i>- Текуће поправке и одржавање зграде и објекта (08)</i>	190.000 100.000 90.000
	4252	Текуће поправке и одржавање опреме <i>- Текуће поправке и одржавање опреме (08)</i>	80.000 80.000
67	4260	Материјал	895.000
	4261	Административни материјал <i>- Административни материјал (01)</i> <i>- Административни материјал (08)</i>	220.000 200.000 20.000
	4263	Материјали за образовање и усавршавање запослених <i>- Материјали за образовање и усавршавање запослених (08)</i>	120.000 120.000
	4264	Материјали за саобраћај <i>- Материјали за саобраћај (01)</i> <i>- Материјали за саобраћај (08)</i>	250.000 200.000 50.000
	4267	Медицински и лабораторијски материјали <i>- Медицински и лабораторијски материјали (08)</i>	75.000 75.000
	4268	Материјали за одражавање хигијене и угоститељство <i>- Материјали за одражавање хигијене и угоститељство (01)</i> <i>- Материјали за одражавање хигијене и угоститељство (08)</i>	210.000 200.000 10.000
	4269	Материјали за посебне намене <i>- Материјали за посебне намене (08)</i>	20.000 20.000
69	4820	Порези, обавезне таксе, казне и пенали	85.000
	4821	Остали порези	65.000
	4822	Обавезне таксе	20.000
70	5110	Зграде и грађевински објекти	400.000

ГОДИШЊИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2014. ГОДИНУ

ЦЕНТАР ЗА ДНЕВНИ БОРАВАК ДЕЦЕ, ОМЛАДИНЕ И ОДРАСЛИХ ЛИЦА МЕНТАЛНО ОМЕТЕНИХ У РАЗВОЈУ „МАРА“

Број Позиц.	Економ. Класифик.	ОПИС	План за 2014. годину
----------------	----------------------	------	-------------------------

	5113	Капитално одржавање зграда и објеката	400.000
71	5120	Машине и опрема	420.000
	5121	Опрема за саобраћај	120.000
		- <i>Опрема за саобраћај (01)</i>	100.000
		- <i>Опрема за саобраћај (08)</i>	20.000
	5122	Административна опрема	300.000
		- <i>Административна опрема (01)</i>	300.000
		УКУПНО	30.482.000